

Univerzita Hradec Králové
Filozofická fakulta

Bakalářská práce

2016

Nikola Rezek

Univerzita Hradec Králové

Filozofická fakulta

Katedra pomocných věd historických a archivnictví

DIGITALIZACE A ARCHIVACE POŘADŮ
KRÁTKÉHO FILMU PRAHA V ČESKÉ TELEVIZE

Bakalářská práce

Autor:	Nikola Rezek
Studijní program:	B3928 – Technická podpora humanitních věd
Studijní obor:	2612R066 – Počítačová podpora v archivnictví
Vedoucí práce:	Mgr. Radek Pokorný

Hradec Králové, 2016

Zadání bakalářské práce

Autor:	Nikola Rezek
Studium:	F12278
Studijní program:	B3928 Technická podpora humanitních věd
Studijní obor:	Počítačová podpora v archivnictví
Název bakalářské práce:	Digitalizace a archivace pořadů Krátkého filmu Praha v České televizi
Název bakalářské práce AJ:	Digitization and archiving of the Krátký film programmes in the Czech Television

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Práce bude rozdělena na teoretickou a praktickou část. Teoretická část bude obecně zaměřena na definování procesu digitalizace analogových audiovizuálních nosičů do vhodných digitálních formátů. Dále představí a popíše, jaký databázový systém Česká televize využívá k ukládání dat i metadat o pořadech. Teoretická část bude obsahovat i stručné představení obou spolupracujících organizací a nastíní i úroveň smluvní spolupráce. V praktické části bude nastíněn proces záchrany konkrétní množiny filmů a dokumentů. Praktická část bude obsahovat informace o způsobu vyhledávání analogových nosičů v depozitáři Krátkého filmu, zdůvodnění a obhajobu výběru, proces zpracování (digitalizace na přepisových pracovištích) a stanovení metodiky finálního metadatového popisu, včetně uložení všech dat v databázovém systému Archivu České televize. Popsána bude i míra zpřístupnění a dalšího využití těchto dat. Jelikož se jedná o jedinečný a specifický proces v rámci dvou unikátních organizací, v práci bude využit i potenciál sběru informací od konkrétních odborníků pomocí rozhovorů. Autor práce bude mít i přístup k neveřejným informacím, statistickým přehledům, dohodám i jinak tajné smlouvě mezi oběma organizacemi.

MONACO, James. Jak číst film: svět filmů, médií a multimédií: umění, technologie, jazyk, dějiny, teorie. 1. vyd. Praha: Albatros, 2004. 735 s. Albatros Plus; 35. ISBN 80-00-01410-6. DUSPIVA, Zdeněk. Digitalizace jako budoucnost elektronických médií. Praha: Votobia, 2004. 146 s. Institut mediální komunikace. ISBN 80-7220-169-7. Z dějin rozhlasu, televize a filmu ... Praha: Národní technické muzeum, 2005-. Rozpravy Národního technického muzea v Praze. ISSN 1804-6630. HRUBÝ, Václav. Úvod do archivní teorie i praxe. Praha : Společnost přátel starožitností, 1930. ŠTOURAČOVÁ, Jiřina. Úvod do archivnictví. Brno : Vydavatelství Masarykovy univerzity, 1999. ISBN 80-210-2216-7. WINTROVÁ, Irena; BŘINČIL, David. Zpráva o činnosti útvaru Archiv a programové fondy (APF) České televize za rok 2014. Praha: Česká televize, 2015. 20 s. DEDÍK, Ladislav. Metodický manuál pre zabezpečenie konverzie filmových objektov. Verzia 2.0. [Bratislava], 2009. 62 s. DVOŘÁK, Tomáš; KOUCKÝ, Karel; ŠULC, Jaroslav; VICHTA, Jiří; VOJÁČEK, Milan. Metodika pro vytváření bezpečnostních kopií archiválií v digitální podobě. Verze 1.0. Praha: Národní archiv, Státní oblastní archiv v Praze, 2015. 88 s.

Garantující pracoviště: Katedra pomocných věd historických a archivnictví,
Filozofická fakulta

Vedoucí práce: Mgr. Radek Pokorný

Oponent: doc. Mgr. Petr Grulich, Ph.D.

Datum zadání závěrečné práce: 25.10.2015

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracoval (pod laskavým vedením vedoucího práce Mgr. Radka Pokorného) samostatně a uvedl jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové dne 25. dubna 2016

.....

Nikola Rezek

Poděkování

Chtěl bych poděkovat Mgr. Pokornému za odbornou pomoc, podporu a značnou trpělivost v průběhu zpracování této práce. Dále děkuji vedoucí oddělení SPF České televize Mgr. Ivě Syslové za schválení zpracování tématu přímo týkající se chodu jejího oddělení a všem mým kolegům z České televize, kteří mi ochotně zodpovídali dotazy týkající se specializovaných prostupů v rámci organizace.

V Hradci Králové dne 25. dubna 2016

.....

Nikola Rezek

Anotace

REZEK, Nikola. *Digitalizace a archivace pořadů Krátkého filmu Praha v České televizi*. Hradec Králové: Filozofická fakulta, Univerzita Hradec Králové, 2016, 87 stran, bakalářská práce. Vedoucí diplomové práce Mgr. Radek Pokorný.

Tato bakalářská práce mapuje proces záchrany dobových analogových hraných, dokumentárních, či animovaných filmů ve vlastnictví společnosti Krátký film Praha pro potřeby Archivu České televize. Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část.

Teoretická část je obecně zaměřena na definování procesu digitalizace analogových audiovizuálních nosičů, dále představuje software, který se využívá k vytváření a správě metadatového popisu a obsahuje i stručné představení obou spolupracujících organizací tj. České televize a Krátkého filmu Praha.

V praktické části práce je konkrétně představen celý projekt od výběru vhodných audiovizuálních děl na analogových nosičích, přes digitalizaci a ukládání digitálního záznamu na disková pole, až po vkládání metadatového popisu a zpřístupnění konečného produktu nejen pro potřeby pracovníků České televize, ale i externích badatelů.

Klíčová slova

Archiv České televize, Krátký film Praha, digitalizace audiovizuálních děl, metadatový popis, dokumentace, zpřístupnění digitálních kopií

Annotation

REZEK, Nikola. *Digitization and archiving of the Krátký film programmes in the Czech Television*. Hradec Králové: Faculty of Arts, University of Hradec Králové, 2016, 87 pp, Bachelor Degree Thesis.

This dissertation maps the whole process of preservation of the contemporary analog feature films, documentaries and cartoons of the Krátký film Praha for the Czech TV Archive's use. Dissertation is split into two parts: theoretical and practical.

The theoretical part is generally focused on definition of the process of analog AV carriers digitization, then presents the software used for creation and maintenance of metadata descriptions and contains also a brief introduction of both cooperating institutions: Czech Television and Krátký film Praha.

In the practical part the whole project is introduced step by step from the selection of the suitable audiovisual content on analog carriers, across digitization and storing of the digitized file on a disk storage to insertion of the metadata descriptions and making this content accessible not only for Czech TV staff's use, but also for external researchers.

Keywords

Czech Television Archives, Krátký film Praha, AV content digitization, metadata description, documentation, making digital content accessible

Obsah

Úvod.....	3
1 Teoretické zakotvení projektu	6
1.1 Zapojené instituce	6
1.1.1 Česká televize	6
1.1.2 Krátký film Praha.....	9
1.1.3 Spolupráce mezi institucemi	12
1.2 Využívané filmové nosiče.....	13
1.2.1 Analogový film 35 mm.....	14
1.2.2 Analogové a digitální kazety	17
1.2.3 Optický disk XDCam.....	17
1.3 Digitalizace analogových médií.....	18
1.3.1 Digitální archivace	19
1.4 Správa metadat zdigitalizovaných pořadů	19
2 Realizace projektu	23
2.1 Výběr pořadů.....	23
2.1.1 Seznam Krátkého filmu Praha	25
2.2 Komunikace s Krátkým filmem Praha	29
2.3 Čištění filmů.....	30
2.4 Digitální přepis filmů	32
2.5 Vytvoření digitální kopie a uložení do digitálního archivu	34
3 Metodika dokumentace	35
3.1 Identifikace pořadů.....	36
3.2 Druhy využívaných metadatových dat.....	38

3.2.1	Vstupní informace.....	39
3.2.2	Administrativní data	39
3.2.3	Archivní (popisná) data	40
3.3	Činnost dokumentačních pracovníků (dokumentace v programu Provys)	41
3.3.1	Hlavička karty.....	42
3.3.2	Texty	44
3.3.3	Pořad	47
3.3.4	Podíly a užití	49
3.3.5	Licence.....	50
3.3.6	Vysílání + Verze/Záznam	52
4	Zpřístupnění.....	53
4.1	Zpřístupnění fyzických nosičů	53
4.2	Zpřístupnění digitálního záznamu z úložiště.....	54
	Závěr	57
	Použitá literatura	61
	Monografické publikace.....	61
	Elektronické publikace a informační zdroje	61
	Audiovizuální záznamy.....	63
	Seznam příloh	64
	Přílohy.....	66

Úvod

Jestliže se devatenáctému století dodnes přezdívá „Století páry“, lze s nadsázkou říci, že 21. století by mohlo nést přídomek „Století elektronické a digitální“. Ohromný rozvoj výpočetní techniky na konci minulého a především v dosavadním průběhu našeho století k tomu rozhodně opravňuje. Moderní technika vstupuje prakticky do všech aspektů lidského života a to i do oblastí, o kterých se před desítkami let ani neodvažovalo uvažovat. Nejinak tomu je i ve filmovém a televizním průmyslu.

Výpočetní technika se logicky zaměřuje na vývoj nových technologií a posouvání možností vzniku audiovizuálních děl. Nicméně nelze zapomínat ani na dosud vytvořená díla, která je vhodné nejen chránit, ale i se zaměřovat na jejich opětovné zpřístupnění a praktickou využitelnost.

Jedním z mých cílů je proto v této práci popsat a vysvětlit konkrétní postupy, jak lze prakticky zachránit řadu ohrožených dokumentů, zpravodajských přehledů, či animovaných filmů z rozsáhlého fondu, dříve velmi prestižního Národního podniku Krátký film Praha. Záchranou je myšlen proces digitalizace a zejména dokumentace těchto audiovizuálních děl. Jelikož se jedná prakticky výhradně o snímky na analogových médiích (konkrétně kinofilm 35 mm), je třeba provést celou řadu úkonů, které jsou časově, technologicky, ale zejména finančně náročné. Samotná instituce Krátký film Praha v současné době nemá ambice ani prostředky na digitalizování všech svých materiálů, a proto byla tato činnost částečně postoupena jiné instituci, která se podobnou problematikou zabývá již delší dobu - České televizi. Celý projekt je iniciativou České televize, která tak činí zejména pro vlastní prospěch (zajištění vysílacích, či výrobních materiálů). Krátký film Praha nefiguruje v tomto procesu jako objednavatel, ale pouze jako dodavatel audiovizuálních děl s omezeným množstvím vstupních informací. Důležitou úvodní informací je má osobní role v procesu – nefiguruji zde pouze jako autor teoretické práce, ale jsem zároveň kmenovým zaměstnancem Archivu České televize, tudíž popisovaný projekt fakticky koordinuji a řídím.

Mým dalším cílem je poukázat na složitost a náročnost procesu, ale zároveň na množství výhod, který tento projekt přináší. Jedinečnost tohoto projektu spočívá ve

skutečnosti, že se v ČR jedná prakticky o první případ digitalizace starších krátkometrážních pořadů v takovém rozsahu. Digitalizaci analogových filmů se dosud kromě České televize zabýval pouze Národní filmový archiv (NFA) a to v relativně omezeném rozsahu. Do roku 2015 proběhla digitalizace 109 převážně celovečerních filmů.¹

Česká televize si zvolila jiný postup. Fond Krátkého filmu Praha obsahuje celou řadu velmi unikátních a zajímavých snímků, které nejsou označeny za kulturní dědictví, ani nejsou jinak chráněnou entitou. Byla by však velká škoda, kdyby o ně měla odborná i laická veřejnost přijít. Proto vznikla mezi Českou televizí a Krátkým filmem Praha dohoda o úzké spolupráci a postupně vznikají digitální záznamy těchto audiovizuálních děl v Archivu ČT. Smluvní rámec spolupráce mezi oběma institucemi popíšu v dalších kapitolách.

Proces digitalizace a dalších úkonů vzniká v České televizi jedinečným způsobem, nicméně jsou zohledněny některé obecné standardy i doporučení. Jak však uvádí Tomáš Dvořák a kolektiv autorů v materiálu Státního oblastního archivu v Praze: „*Konverze kinematografických záznamů (film, analogové video) do digitální podoby pro účely dlouhodobé ochrany není dosud běžně zavedenou praxí.*“²

Vzhledem k výše uvedenému tvrzení lze předpokládat, že k tvorbě této práce nebude příliš mnoho tradiční odborné literatury. Obecně lze konstatovat, že budu vycházet spíše z novějších odborných metodik sepsaných autory primárně pro instituce, z kterých sami pocházejí. Zmíním například materiál Státního oblastního archivu v Praze, či obdobného slovenského materiálu. Z tradičních zdrojů hodlám čerpat informace například z díla Ladislava Cebra, či amerického teoretika mediální kultury Jamese Monaca.

Druhým a velmi zásadním zdrojem informací budou interní materiály pocházející z České televize. Zmíním například výroční zprávu o činnosti specializovaného Archivu ČT, nebo smlouvu mezi Českou televizí a Krátkým filmem Praha. Velký důraz a

¹ *Národní filmový archiv: Československé filmy do roku 1991 v digitální podobě* [online]. Praha, 2016 [cit. 2016-03-13]. Dostupné z: <http://nfa.cz/cz/obchod-a-distribuce/distribuce-v-cr/filmy-v-hd/>

² DVOŘÁK, Tomáš, Karel KOUCKÝ, Jaroslav ŠULC, Jiří VICHTA a Milan VOJÁČEK. *Metodika pro vytváření bezpečnostních kopií archiválií v digitální podobě* [online]. Verze 1.0. Praha: Národní archiv, Státní oblastní archiv v Praze, 2015 [cit. 2016-03-13]. Dostupné z: <http://www.nacr.cz/G-Vyzk/metodika2015.pdf>, s. 4.

důležitost budu však klást i na informace, které mi poskytne několik blízkých kolegů ze specializovaných oddělení České televize. Bude se jednat o kolegy nejen z Archivu, ale i z oddělení IT, či digitalizační a přepisové techniky. Jak jsem již uvedl, sám pracuji v České televizi již přes deset let a tak se při tvorbě této práce budu opírat i o mé vlastní bohaté zkušenosti.

V neposlední řadě hodlám využívat i elektronických webových zdrojů. Jak zmiňuji v úvodních větách celé práce, rozvoj výpočetní techniky a zejména internetu k tomuto kroku přímo vybízí. V současné době lze z internetu čerpat ohromné množství informací a je nezbytné tuto skutečnost akceptovat. Samozřejmostí je opatrná volba zdrojů.

Na závěr zmíním poslední zdroj, který hodlám využít. Tím jsou dobové dokumentární a zpravodajské pořady, které jsem měl během práce v České televizi možnost shlédnout. Pochází z tvorby Krátkého filmu Praha a přibližují činnost a historii právě této instituce. Některé informace získané touto cestou jsou natolik unikátní, že ani jiný zdroj prakticky neexistuje.

S tím souvisí i můj poslední cíl, kterým je koncipování této práce i jako vodítka pro mé potenciální nové kolegy, či nástupce. V práci se pokusím přiblížit všechny procesy zapojené do realizace projektu. Za stěžejní část považuji především dokumentaci zdigitalizovaných audiovizuálních děl.

1 Teoretické zakotvení projektu

První část práce hodlá nastínit obecný rámec procesu. Krátce představím zapojené instituce, popíši média, které se v průběhu procesu používají a prostor vyhradím i k představení principu digitalizace a uložení do digitálního archivu.

1.1 Zapojené instituce

1.1.1 Česká televize

Ústřední institucí zapojenou do popisovaného projektu je Česká televize. Vzhledem k dlouhé historii České, potažmo Československé televize, krátce představím nejzásadnější milníky organizace. První pokusné vysílání ČST proběhlo již 1. května 1953. O necelý rok později bylo zahájeno vysílání pravidelné. V raném období sídlila ČST v několika objektech po celé Praze. Postupně vznikala i regionální studia v Ostravě, Bratislavě, Brně a Košicích. Současné fungování několika pražských poboček bylo však z dlouhodobého hlediska nevyhovující a proto se v sedmdesátých letech přistoupilo k výstavbě centrálního areálu na Kavčích horách (zcela dokončeno až v roce 1979).³ Z pohledu popisovaného projektu bylo dokončení centrální stavby klíčové. V rozsáhlých (převážně podzemních) prostorách vzniklo několik depozitářů vhodných k ukládání archiválií a to jak klasických tištěných, tak zejména audiovizuálních. Dnes v těchto prostorách sídlí podstatná oddělení Archivu ČT, kterými jsou Spisový archiv, Filmotéka, či část Videotéky.

Česká televize, jako přímý nástupce Československé televize je v současné době jediným poskytovatelem veřejné služby v oblasti televizního vysílání. Založení se datuje k 1. 1. 1992, kdy nabytí platnosti Zákon České národní rady č. 483/1991 Sb. o České televizi. „*Česká televize poskytuje službu veřejnosti tvorbou a šířením televizních programů, popřípadě dalšího multimediálního obsahu a doplňkových služeb na celém*

³ Česká televize: *Historie* [online]. Praha, 2016 [cit. 2016-03-13]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/historie/ceskoslovenska-televize/prehistorie/>

území České republiky za účelem naplňování demokratických, sociálních a kulturních potřeb společnosti a potřeby zachovat mediální pluralitu.“⁴ V souvislosti s tématem této práce není třeba popisovat fungování celé České televize, ale zaměřím se pouze na oddělení přímo související s projektem.

Archiv a programové fondy

Zásadní roli v realizaci projektu zaujímá Archiv a programové fondy (APF) České televize. Jak připomíná Zpráva o činnosti útvaru APF ČT za rok 2014, toto samostatné oddělení spadá dle zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, mezi takzvané specializované archivy⁵, které pečuje o kulturní dědictví, a je akreditováno u Ministerstva vnitra ČR. Samotný proces akreditace pro činnost specializovaného archivu proběhl v dubnu roku 2008.⁶ Procesem získání akreditace je myšleno splnění všech podmínek, které ukládá §58 již zmiňovaného zákona. Předně jde o předložení řádně vyplněné žádosti o udělení akreditace, dále dokladů o splnění podmínek stanovených pro archiv v § 61 a v zákonem uvedené lhůtě vydání badatelského řádu.⁷

APF se dále dělí na několik pododdělení, které mají na starosti specializovanou činnost v rámci chodu České televize, ale i v souvislosti se zákonnou povinností týkající se péče a zpřístupňování archiválií. Archiv je proto velmi vstřícný k širokému okruhu badatelů, kteří mají možnost navštěvovat badatelný různých druhů a získávat tak k náhledu zajímavé materiály spisové, fotografické, zvukové a zejména audiovizuální.

Správa programových fondů

V rámci APF má Správa programových fondů (SPF) výhradní postavení. „*Toto oddělení má na starosti dohled nad metodikami správy audiovizuálního fondu ČT, dále*

⁴ Zákony pro lidi.cz: Předpis č. 483/1991 Sb. Zákon České národní rady o České televizi [online]. Zlín: AION CS, s.r.o., 2016 [cit. 2016-03-13]. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-483>

⁵ Působení specializovaných archivů konkrétně určují §51 a §52 tohoto zákona (Zákony pro lidi.cz: Předpis č. 499/2004 Sb. Zákon o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů [online]. Zlín: AION CS, s.r.o., 2016 [cit. 2016-03-13]. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-483>)

⁶ WINTROVÁ, Irena a David BŘINČIL. *Zpráva o činnosti útvaru Archiv a programové fondy (APF) České televize za rok 2014* [online]. Praha: Česká televize, 2015 [cit. 2016-03-13]. Dostupné z: <http://img.ceskatelevize.cz/boss/document/644.pdf?v=1>, s. 3.

⁷ Zákony pro lidi.cz: Předpis č. 499/2004 Sb. Zákon o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů [online]. Zlín: AION CS, s.r.o., 2016 [cit. 2016-03-13]. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-499>

*činnosti spojené se správou a doplňováním údajů do databází nezpravodajských pořadů České televize. Kontroluje popisné informace před užitím pořadu (vysíláním či prodejem)... Mimo jiné i spravuje badatelnu s možností projekce... Dále připravuje pořady k dalšímu užití vysíláním, prodejem a při výběru archivních ukázek denně spolupracuje s tvůrčími štáby, vytváří metodiku vyhledávání v databázích a dodává podklady právnímu útvaru pro smluvní zajištění práv u archivních pořadů.*⁸ Pracovní činnost jednotlivých archivářů (dokumentačních pracovníků) je specifická a každý je zodpovědný za určitý projekt, či oblast.

Jak jsem již informoval, i já jsem jedním ze zaměstnanců tohoto oddělení a mou hlavní pracovní náplní je právě příprava a realizace projektu spolupráce mezi Českou televizí a Krátkým filmem Praha. Lze mě proto nazývat vedoucím projektu (obdobu pojmu „projektový manažer“, o kterém je pojednáváno v *Metodice pro vytváření bezpečnostních kopií v digitální podobě*).⁹ Supervizorem projektu je vedoucí SPF (v současné době Mgr. Iva Syslová). Projekt je naplánován a odsouhlasen tak, aby i přes dlouhodobé trvání (není určen konec projektu) byl časově i organizačně zvladatelný s minimálními nároky, zejména na personální náklady. To znamená, že nedisponuji žádnými podřízenými, ale pouze spolupracuji s řadou kolegů v rámci České televize. Jako vedoucí projektu tím na sebe přebírám plnou zodpovědnost za realizaci projektu. Samozřejmostí je však pravidelné podávání hlášení a konzultování dalšího postupu se supervizorem.

Za další oddělení APF zapojené do projektu představím především již zmíněnou Filmotéku a Videotéku.

*„Filmotéka se nachází v Praze na Kavčích horách a obhospodařuje záznamy pořadů vyrobených filmovou technologií.“*¹⁰ V depozitářích jsou sice uloženy téměř výhradně filmové materiály vytvořené v ČT (respektive ČST), nicméně pro projekt se i

⁸ WINTROVÁ, Irena a David BŘINČIL. *Zpráva o činnosti útvaru Archiv a programové fondy (APF) České televize za rok 2014* [online]. Praha: Česká televize, 2015 [cit. 2016-03-13]. Dostupné z: <http://img.ceskatelevize.cz/boss/document/644.pdf?v=1>, s. 7.

⁹ DVOŘÁK, Tomáš, Karel KOUCKÝ, Jaroslav ŠULC, Jiří VICHTA a Milan VOJÁČEK. *Metodika pro vytváření bezpečnostních kopií archiválií v digitální podobě* [online]. Verze 1.0. Praha: Národní archiv, Státní oblastní archiv v Praze, 2015 [cit. 2016-03-13]. Dostupné z: <http://www.nacr.cz/G-Vyzk/metodika2015.pdf>, s. 6.

¹⁰ WINTROVÁ, Irena a David BŘINČIL. *Zpráva o činnosti útvaru Archiv a programové fondy (APF) České televize za rok 2014* [online]. Praha: Česká televize, 2015 [cit. 2016-03-13]. Dostupné z: <http://img.ceskatelevize.cz/boss/document/644.pdf?v=1>, s. 5.

tak jedná o důležité oddělení. Filmotéka především disponuje sofistikovaným badatelským zázemím, kde je možné shlédnout záběry z přímo z filmového pásu 35mm. Je proto možné analyzovat a rozklíčovat záběry z nepopsaných filmových pásů, které jsou v Krátkém filmu Praha, či přímo filmotéce České televize občas k nalezení. V předrevolučním období občas docházelo k prolínání filmových fondů obou institucí. Jelikož se nejednalo o soukromé podniky, ale státem řízené organizace, přístup zaměstnanců byl mnohdy laxnější. Proto se současní zaměstnanci oddělení APF občas setkávají s nesprávně založenými filmovými pásy, či kazetami. Pokud je prvotní analýzou (vizuálním ohledáním popisu na kazetě, či soupisce) zjištěno, že by audiovizuální dílo mohlo být ve faktickém právním vlastnictví KFP, musí být provedeno testovací promítnutí, aby bylo možné zkontrolovat tzv. copyright (bude vysvětleno později). Pokud se potvrdí, že by pořad měl opravdu patřit do fondu Krátkého filmu Praha, dojde k jeho vrácení. Přímou vizuální kontrolou archiváře tak lze zpřesnit, či doplnit metadatový popis a zachránit dílo, které se jevílo jako ztracené. I to patří do kompetence vedoucího projektu. Další výraznou rolí Filmotéky je zajišťování odborného čištění filmových pásů v přidružených filmových laboratořích. Tento proces bude popsán v další části práce.

Videotéka je pododdělení APF podobného druhu jako Filmotéka, ale náplň činnosti je značně odlišná. Zatímco Filmotéku lze označit především jako archiv starých analogových médií, Videotéka je synonymem moderní techniky. V rozsáhlém depozitáři jsou uloženy desetitisíce analogových a digitálních kazet, či od roku 2015 moderní nosiče XDCam. Pro projekt má toto oddělení zásadní význam, neboť právě zde dochází k uložení kopií nosičů pořízených z originálních filmových pásů. Z těchto digitálních fyzických kopií následně vznikají digitální záznamy uložené na diskových polích ČT.

1.1.2 Krátký film Praha

„Krátký film Praha a.s. je filmová produkční společnost s téměř půlstoletou zkušeností ve filmovém průmyslu s rozsáhlou sítí kontaktů v České republice i v zahraničí. Akciovou společností se Krátký film Praha a.s. stal v roce 1991 jako

*nástupce Krátkého filmu založeného v roce 1957. Tento podnik se specializoval na filmovou produkci v oblasti dokumentárního, zpravodajského a animovaného filmu.*¹¹ Některé neoficiální zdroje¹² uvádějí rok založení už 1946, což ale není úplně přesné. Je pravda, že předchůdce této organizace byl zřízen již v uvedeném roce, ale tehdy jen ale jako pododdělení v rámci Československého filmového ústavu, nikoli jako samostatná organizace¹³. Až v roce 1956 došlo k řadě zásadních organizačně-výrobních změn ve struktuře Československého filmového ústavu, čehož dopadem bylo osamostatnění Krátkého filmu Praha. Oficiálně se tak stalo na základě vládního nařízení ze dne 16. ledna 1957¹⁴, ale prakticky se tato změna projevila již v průběhu roku 1956. Tuto skutečnost přímo potvrzuje i monotematicky zaměřené vydání pravidelného pořadu Československý filmový týdeník z roku 1986 (konkrétně 25. díl) s podnázvem *30 let Krátkého filmu*.¹⁵ Z pohledu autorského práva je však rozumné akceptovat faktický vznik již v poválečném období, protože od této doby vznikala díla, která dodnes nesou copyright Krátkého filmu Praha. Tzv. copyright určuje v případě audiovizuálních děl výhradního vlastníka daného záznamu. V naprosté většině případů obsahují titulky daného pořadu graficky znázorněnou mezinárodní značku © následovanou názvem instituce (v tomto případě Krátký film Praha) a rokem natočení. Tato pravidla vycházejí ze zákona č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů. Zákon konkrétně říká, že: „*Předmětem práva autorského je dílo literární a jiné dílo umělecké a dílo vědecké, které je jedinečným výsledkem tvůrčí činnosti autora a je vyjádřeno v jakékoli objektivně vnímatelné podobě.*“¹⁶

¹¹ *Krátký film a.s.: O nás* [online]. Praha: Krátký film Praha, 2016 [cit. 2016-03-13]. Dostupné z: <http://www.kratkyfilm.eu/onas.html>

¹² Například: *Wikipedie: otevřená encyklopedie* [online]. 2015 [cit. 2016-03-13]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Kr%C3%A1tk%C3%BD_film_Praha
CoJeCo: Vaše encyklopedie [online]. 2000 [cit. 2016-03-13]. Dostupné z: http://www.cojeco.cz/index.php?detail=1&id_desc=48958&s_lang=2&title=Kr%E1tk%FD%20film

¹³ 30 let KF. In: Československý filmový týdeník 1986/25 [zpravodajský pořad]. Praha: Krátký film Praha, 1986. 11:42 min.

¹⁴ Sbírka zákonů republiky Československé: Nařízení o organizaci filmového podnikání. In: *Ministerstvo vnitra České republiky: Efektivní veřejná správa* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra, 2015, s. 60-61 [cit. 2016-03-13]. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=4/1957&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

¹⁵ 30 let KF. In: Československý filmový týdeník 1986/25 [zpravodajský pořad]. Praha: Krátký film Praha, 1986. 11:42 min.

¹⁶ *Zákony pro lidi.cz: Předpis č. 121/2000 Sb. Zákon o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon)* [online]. Zlín: AION CS, s.r.o., 2016 [cit. 2016-03-13]. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-121>

Rozsah činnosti Krátkého filmu Praha byl v předrevolučním období nebývale široký. V počátcích se zabýval především zpravodajskou a dokumentární tvorbou, postupně však zasahoval i do jiných oblastí. Výsledkem bylo vytvoření čtyř nezávislých studií (již od roku 1950) – Studio dokumentárních filmů, Studio naučně-populárních filmů, Studio Bratři v triku (kreslené filmy) a Studio Jiřího Trnky (loutkové filmy).¹⁷ Nejednalo se tedy pouze o výrobu dnes velmi vyhledávaných souhrnných zpravodajských týdeníků, či zpravodajů, ale i o řadu cestopisů, medailonků významných osobností, či vzdělávacích a osvětových pořadů. Zvláštní kategorii představuje dodnes velmi ceněný fond animovaných a loutkových filmů. Krátce bych se ale vrátil k prvně jmenovanému dlouhodobému zpravodajskému seriálu, kterým je Československý filmový týdeník. Z dlouhodobého hlediska se totiž jedná o naprosto unikátní pořad. Důvodem je pravidelnost vysílání a tím pádem množství vyrobených a odvysílaných epizod. Jak vzpomíná režisér a kameraman PhDr. Přemysl Prokop, předchůdcem tohoto pravidelného zpravodajského pořadu bylo již ve 30. letech dvacátého století filmové periodikum *Aktuality*, které informovalo diváky prakticky až do konce druhé světové války. První poválečné vydání odvysílané 8. května 1945 neslo podtitul „Týden ve filmu“ a zahájilo tím novou etapu tohoto zpravodajského pořadu. „*Od této chvíle vycházel žurnál nepřetržitě až do konce osmdesátých let*“.¹⁸

Již několikrát zmíněný dokument *30 let Krátkého filmu*, či podobně založený dokument *Kino krátkých filmů*, poukazují na fakt, že ač šlo většinou o pořady kratší stopáže, je i dnes vhodné vyzdvihnout pečlivost a důkladnost, s kterou výrobní štáby přistupovali k natáčení. Jednotliví filmaři byli nuceni pečlivě nastudovat problematiku, které se plánovaný pořad týkal. Problematická byla i otázka fyzické, či psychické kondice a odolnosti zejména kameramanů. Aby bylo možné divákům přinést vskutku unikátní záběry, musel mnohdy kameraman (případně i další členové štábu) podstupovat reálná rizika zranění, či smrti. Příkladem může být natáčení ve stísněných chodbách neprobádaných jeskynních komplexů, šplhání na komíny, slézání velehor v Himalájích, či plavba přes Atlantský oceán na malé plachetnici (dvoučlenná posádka – dobrodruh a kameraman). Z provozního hlediska lze upozornit i na komplikace, které

¹⁷ 30 let KF. In: Československý filmový týdeník 1986/25 [zpravodajský pořad]. Praha: Krátký film Praha, 1986. 11:42 min.

¹⁸ PROKOP, Přemysl. Zpráva o filmovém týdeníku. In: *Z dějin rozhlasu, televize a filmu: Rozpravy Národního technického muzea v Praze*. Praha: Národní technické muzeum, 2005, s. 200-210. ISSN 1804-6630, s. 201

přinášela výrazná roztržitost provozů v rámci Krátkého filmu Praha. Jen v hlavním městě fungoval Krátký film na 73 různých pracovištích (adresách), nemluvě o pobočkách v jiných městech. Velikost a důležitost instituce zase nejlépe dokládají čísla o počtech zásadních tvůrců v době vzniku dokumentu – zapojení 24 dramaturgů, 57 režisérů, či 46 kameramanů.¹⁹

Přestože byl Krátký film Praha aktivní především v předrevolučním období, i po revoluci vzniklo omezené množství materiálů. Sametová revoluce a změna režimu však zasáhla Krátký film Praha velmi citelně. Po roce 1990 došlo nejen k výraznému omezení finančního rozpočtu, ale i k odchodu řady zaměstnanců.²⁰ Výrazné snížení výroby nejlépe dokumentuje tabulka a graf (Příloha č. 01), porovnávající počet pořadů dostupných k digitalizaci (informace pocházejí ze seznamu Krátkého filmu Praha, který bude představen v samostatné kapitole). Výrazný pokles výroby v porevolučním období je velmi dobře patrný. V současné době je možnost výroby nových pořadů prakticky ukončena a společnost se zabývá především správou rozsáhlého fondu, či poskytováním pořadů libovolným zájemcům. Česká televize je díky popisovanému projektu jedním z největších současných klientů.

1.1.3 Spolupráce mezi institucemi

Oddělení SPF dlouhodobě zajišťuje pro interní výrobu (programovou, zpravodajskou, dokumentární, či další) řadu filmových materiálů na vyžádání. Jednou z nedůležitých úloh oddělení je tzv. rešeršní činnost – dohledávání vhodných pořadů, či hrubých materiálů (nesestříhané pracovní materiály z terénu) na základě požadavků výrobních složek ČT (produkce, dramaturgie). Konkrétní pracovníci s velkým přehledem o audiovizuálním fondu dohledávají požadované obrazové záběry, výroky osobností, celé tematické bloky atd. Takto dohledané pořady jsou následně buď opětovně odvysílány, či je z nich využita část do stříhů. Například zpravodajská redakce by se bez rešeršní činnosti SPF prakticky nedokázala obejít.

¹⁹ Kino krátkých filmů. [dokumentární film]. Režie Jiří STŘECHA. Praha: Krátký film Praha, 1989. 10:13 min.

²⁰ Zde vycházím z osobních vzpomínek dlouhodobého pracovníka Krátkého filmu Praha Petra Hájka (nedatováno).

Vzhledem k již zmiňované dlouhé historii Československé televize a svědomitému vedení filmového a kazetového archivu má SPF širokou databázi dostupných materiálů. Avšak i přesto bylo častokrát v minulosti i současnosti potřeba získat požadovaný film jinde. Kromě tradičního partnera, kterým je Národní filmový archiv, se často využívalo fondů právě Krátkého filmu Praha. Běžné jednorázové půjčování materiálů však bylo pro ČT velmi nevýhodné (časově i finančně) a proto bylo v roce 2012 rozhodnuto o prohloubení spolupráce.

K 1. 1. 2013 vznikla *Smlouva o spolupráci při využívání audiovizuálních děl a zvukově obrazových záznamů k televiznímu vysílání a dalšímu užití*.²¹ Česká televize se v ní zavazuje vyplácet paušální platbu²², dodržovat domluvené podmínky a podávat hlášení o využívání materiálů Krátkého filmu Praha ve vysílání. Krátký film Praha v souvislosti se smlouvou vytvořil a dodal soupis všech pořadů, které dává České televizi volně k použití. Nejedná se o exkluzivní práva (může půjčit i třetí straně), na druhou stranu nijak neomezuje Českou televizi ve využívání těchto materiálů. Dále se zavazuje, že v určitém časovém horizontu dodá vybrané filmové nosiče v nejvyšší možné kvalitě (film 35 mm). Dodaný seznam není uzavřen a proto je možné v průběhu spolupráce vytvářet dodatky a rozšiřovat počet dostupných pořadů. Dodanému seznamu je věnována celá samostatná kapitola této práce.

1.2 Využívané filmové nosiče

Tato kapitola ve stručnosti představuje analogová a digitální fyzická média, s kterými se lze během popisovaného projektu setkat. Zejména jde o kinofilm 35 mm, na kterých jsou pořady KFP dodávány a dále tři základní druhy prepisových nosičů využívaných v České televizi.

²¹ *Smlouva o spolupráci při využívání audiovizuálních děl a zvukově obrazových záznamů k televiznímu vysílání a dalšímu užití*. Praha: Česká televize, 2013, s. 1.

²² Přesnou částku nemohu zveřejnit, ale jako vedoucí projektu jí samozřejmě znám.

1.2.1 Analogový film 35 mm

Analogový filmový pás šířky 35 mm (Příloha č. 02) je velmi starý vynález, jak již vzpomíná zvukař a kameraman Jiří Folvářčný ve vzpomínkové knize Národního technického muzea: „Klasickému všem nám známému 35 mm filmovému pásu s děrováním po obou krajích s želatinovou fotografickou vrstvou na čiré a bezbarvé filmové podložce, původně z celuloidu, tuhého roztoku nitrocelulózy a kafry, bude letos 115 let. Po prvních pokusech v roce 1888 byly 1. 8. 1889 zahájeny výroba a prodej svítkového filmu v krátkých délkách kolem dvaceti metrů továrnou George Eastmana v USA – Rochestru. Film byl určen pro tehdy na světě nejmenší fotoaparát George Eastmana, zvaný Kodak.“²³ Tento druh kinofilmu byl s velkou oblibou používán i v Československu a to i desítky let po jeho vynalezení. I proto je většina materiálu KFP právě na tomto druhu.

„Filmový pás šířky 35 mm je opatřený děrováním (tzv. perforace) po obou stranách. Mezi oběma řadami perforačních otvorů je umístěno obrazové pole. Ke každému obrazovému poli přísluší vždy 4 perforační otvory. Kromě záznamu obrazu je na filmovém pásu také záznam zvuku včetně záznamu digitálního zvuku.“²⁴

Krátce se zmíním i o formátu kinofilmu (filmového okénka) využívaného v Krátkém filmu Praha. Formátem je myšlen poměr mezi výškou promítaného obrazu a jeho šířkou.²⁵ Je jím výhradně formát 1:1,33 (poměr stran 4:3), který byl dlouhodobě nejvyužívanějším formátem již od počátku kinematografie. Důvod zvolení právě tohoto poměru stran je úsměvný, protože k němu došlo naprostou náhodou, jak potvrzuje ve své knize americký historik a teoretik mediální kultury James Monaco: „Na počátku filmových dějin byl oblíbený náhodně zvolený formát čtyři ku třem (šířka k výšce), později ho standardizovala Akademie filmového umění a věd (takže nyní je známý jako „akademický formát“) ... tento standard byl postupně obestřen mystikou, přestože byl

²³ FOLVÁŘČNÝ, Jiří. Čištění a obnova povrchových ploch filmových kopií. In: *Z dějin rozhlasu, televize a filmu: Rozpravy Národního technického muzea v Praze*. Praha: Národní technické muzeum, 2005, s. 154-161. ISSN 1804-6630, s. 154

²⁴ *Encyklopedie fyziky* [online]. 2016 [cit. 2016-03-13]. Dostupné z: <http://fyzika.jreichl.com/main.article/view/1521-filmovy-pas>

²⁵ MONACO, James. *Jak číst film: svět filmů, médií a multimédií : umění, technologie, jazyk, dějiny, teorie*. 1. vyd. Praha: Albatros, 2004. Albatros Plus. ISBN 80-00-01410-6, s. 103.

výsledkem náhodného rozhodnutí.²⁶ V současné době se v kinematografii i televizním průmyslu využívají již jiné formáty (především s poměrem 16:9), nicméně v době vzniku naprosté většiny pořadů ve fondu Krátkého filmu Praha byl využíván výhradně starší zmiňovaný formát. A to jak u snímků černobílých, tak barevných.

Analogový film šíře 35 mm, však není z dlouhodobého hlediska udržitelným médiem. Působí na něj mnoho negativních vlivů a postupem času se zhoršuje kvalita zvuku i obrazu a reálně hrozí, že dojde k ztrátě schopnosti jej dále využívat. Z dlouhodobého hlediska hrozí především dvě skupiny rizika:

Stárnutí a vady filmového materiálu

Ačkoli se v dnešní době přistupuje k ochraně starých filmových nosičů výrazně zodpovědněji než v minulosti, působení času bohužel není možné úplně zastavit. Proces stárnutí lze zpomalit vytvořením ideálních podmínek pro uskladnění filmového materiálu, nicméně zcela zastavit ho nelze. Ideálním prostředím pro filmový materiál v originálním balení (kovovém, papírovém, či novějším plastovém) je teplota kolem třinácti stupňů celsia a vlhkost méně než 70%.²⁷ Filmothéka ČT i jiné filmové deponitáře se obecně potýkají zejména s jednou zásadní vadou, na což upozorňuje i již několikrát zmiňovaná výroční správa o chodu APF: „*U filmových nosičů se objevuje celosvětový problém tzv. octový syndrom (chemická reakce, rozkladný proces, provázený charakteristickým zápachem po octu). Zatím se neobjevil způsob, jak proces zvrátit, může se pouze zpomalit skladováním v chladu a při nízké vlhkosti (současný filmový deponitář má vynikající parametry teplota: 9-10 C a vlhkost: 50 – 60%).*“²⁸

Degradace filmového materiálu se navíc zrychluje jeho opakovaným používáním. Již zmíněný Jiří Folvárečný poukazuje na rizika takto: „*Co se však vůbec nezměnilo jsou mechanické vlastnosti jak emulze, tak podložky filmové kopie. Jsou málo odolné proti mechanickému poškození – vrypu, při průchodu promítacím strojem zejména ve filmové dráze. Všudypřítomné prachové částice se dostávají pod vlivem elektrostatického náboje, vznikajícího při odvíjení filmu jako elektrického izolantu mezi*

²⁶ Tamtéž, s. 103-104.

²⁷ Snajdar.euweb [online]. [cit. 2016-03-13]. Dostupné z: <http://snajdar.euweb.cz/Student/009Key.htm>

²⁸ WINTROVÁ, Irena a David BŘINČIL. *Zpráva o činnosti útvaru Archiv a programové fondy (APF) České televize za rok 2014* [online]. Praha: Česká televize, 2015 [cit. 2016-03-13]. Dostupné z: <http://img.ceskatelevize.cz/boss/document/644.pdf?v=1>, s. 12.

*závitky svitku kopie. Při utahování závitů filmu se odvalují a rýhují jeho povrch.*²⁹ Autor sice hovoří o opotřebení filmového pásu při promítání v kinosálech, nicméně k podobnému poškození dochází i při obdobné manipulaci například na filmové střížně, či prepisových pracovištích.

Kromě snížení kvality obrazu důsledkem zanesení filmu prachovými částicemi, je nutné upozornit i na riziko mechanického natržení pásu, či jeho smršťování. Dle zkušeného technika České televize Zbyňka Blažka navíc nelze podceňovat ani dva výrazné problémy týkající se různých typů filmových pásů. U černobílých filmů lze pozorovat jev, kdy dochází k odírání stříbra a obraz tak ztrácí ostrost a u barevných filmových pásů obdobně trpí zvuková stopa, což se může projevit na výsledné kvalitě zvuku.³⁰

Je proto vhodné, aby postupně docházelo k převodu do digitální podoby zejména u těch audiovizuálních děl, kde se očekává jeho opakované využívání. Obdobný princip u klasických tištěných dokumentů popisuje Ladislav Cubr: *„Digitalizace může rovněž posloužit k ochraně těch klasických dokumentů, které jsou ohroženy častým užíváním.*“³¹

Stárnutí technologie

Druhým zásadním problémem je stárnutí technologie nutné k produkci analogových filmových pásů. Promítací a převíjecí přístroje, či specializované stroje umožňující prepis na modernější média. Jedná se veskrze o starší sofistikovanou filmovou techniku, která již v současné době není na trhu jednoduše dostupná. Se snížením nabídky dodavatelských služeb logicky roste i cena. Prioritou České televize je proto řádně pečovat o tuto technologii a především snižovat počty audiovizuálních děl na analogových nosičích. Ideálním stavem by bylo zdigitalizování veškerých

²⁹ FOLVÁRČNÝ, Jiří. Čištění a obnova povrchových ploch filmových kopií. In: *Z dějin rozhlasu, televize a filmu: Rozpravy Národního technického muzea v Praze*. Praha: Národní technické muzeum, 2005, s. 154-161. ISSN 1804-6630, s. 157

³⁰ Informace vycházející z interview vedeného s pracovníky Ivetou Řeňčovou a Zbyňkem Blažkem (oba oba technici záznamové techniky ČT) dne 26. 11. 2015.

³¹ CUBR, Ladislav. *Dlouhodobá ochrana digitálních dokumentů*. 1. vyd. Praha: Národní knihovna České republiky, 2010, s. 154. ISBN 978-80-7050-588-5, s. 33.

analogových sbírek. Vzhledem k počtu nezpracovaných filmů je však toto přání v dohledné době nerealizovatelné.³²

1.2.2 Analogové a digitální kazety

Analogová kazeta Betacam SP od výrobce SONY (Příloha č. 03) – jedná se analogový magnetický nosič s obrazovým i zvukovým signálem. Kazety jsou vyráběny ve dvou velikostech (rozměrových) a sedmi variantách minutové délky záznamu (5 – 90 minut). Charakteristickým prvkem kazet je šedý obal. V současné době se však od používání těchto nosičů v České televizi ustupuje.

Digitální kazeta Digital Betacam od téhož výrobce (Příloha č. 03) – na rozdíl od Betacam Sp se jedná o digitální médium. Taktéž však využívají princip magnetického pásku, na který jsou zaznamenávána data o obrazu a zvuku. Jedná se však o lineární nosič, což omezuje jeho využívání v porovnání s modernějšími typy nosičů. Jedná se především o nutnost převíjení pásů na místo zaznamenání dat (zpomalování procesu dohledání a opotřebovávání pásku). Obdobně jako u Betacam SP existují dvě velikosti s celkem devíti variantami délky záznamu (6 – 124 minut). Charakteristickým prvkem kazet je modrý obal. Limitem do budoucna je nižší maximální kvalita obrazu. Pro televizní využití je maximální podporovaný formát SD (Standard Definition) o rozlišení 720 x 576 pixelů.³³ V dnešní době se již od tohoto nižšího rozlišení postupně ustupuje. Pro potřeby projektu jsou však stále prakticky využitelné.

1.2.3 Optický disk XDCam

Optický nosič XDCam (Příloha č. 04) – jedná se o moderní bezpáskovou technologii, kombinující výhody lineárních a nelineárních nosičů. V porovnání s digitálními kazetami existují zejména dvě výhody - nelineární způsob zápisu dat

³² K 31. 12. 2015 bylo Videotékou ČT evidováno cca 16.000 nezdigitalizovaných analogových kazet + 4500 filmových pásů.

³³ *Videoprodukce: TV základy* [online]. [cit. 2016-03-27]. Dostupné z: http://www.videoproduce.cz/tv_zaklady.htm

(absence potřeby převíjení) a především schopnost zaznamenávat audiovizuální záznamy ve vyšší kvalitě. Pořady uložené na tomto druhu optického disku mohou být ve formátu SD, HD1 (High Definition) o rozlišení 1280 x 720 pixelů, nebo i HD2 (Full HD) o rozlišení 1920 x 1080 pixelů.³⁴ I v případě tohoto média existuje více variant s ohledem na kapacitu. V České televizi se aktivně využívají tři druhy – šedý jednovrstvý (single-layer PFD-23A) s kapacitou 23 GB o přibližné délce záznamu 43 minut, červený dvouvrstvý (dual-layer PFD-50DLA) s kapacitou 50 GB a délkou záznamu 95 min, či zlatý třívrstvý (triple-layer PFD-100TLA) s kapacitou 100 GB a délkou záznamu 190 min.³⁵ Drobnou nevýhodou těchto nosičů je využívání kompresního (ztrátového) souborového formátu MPEG (konkrétně MPEG - 2, nebo MPEG - 4).³⁶

1.3 Digitalizace analogových médií

Obecně lze konstatovat, že digitalizace je proces převodu analogové informace do digitální. Nejde pouze o zkopírování zvuku a obrazu, ale o zcela zásadní změnu datové struktury. *„Digitalizací se rozumí převod spojitého optického signálu získaného nasnímáním analogového dokumentu do nespojitě (diskrétní) elektronické podoby a kódování do digitálního datového souboru, který lze uchovat a využívat za použití prostředků výpočetní techniky.“*³⁷

Zdigitalizovaná audiovizuální díla (jak z fondu České televize, tak Krátkého filmu Praha) jsou v rámci APF uchovávána zdvojeným způsobem. Na prepisových pracovištích nejprve vznikají fyzické multimediální nosiče, z kterých se až později informace ukládají do digitálního úložiště (digitální archiv). Do poloviny roku 2015 se k fyzickému ukládání digitálních dat využívaly digitální kazety typu Betacam, od druhé

³⁴ Tamtéž

³⁵ *Rozhodnutí generálního ředitele č. 76: Všeobecné technické podmínky pro pořady dodávané a vyráběné v České televizi k 1. 1. 2014.* Praha: Česká televize, 2013. s. 8.

³⁶ Sony: *For professionals* [online]. Sony Electronics, 2016 [cit. 2016-03-13]. Dostupné z: <https://pro.sony.com/bbsc/searchResults.do?srchTerm=layer&chooseTab=0&clearBreadCrumbs=true&hiddenValue=layer&omniturePageName=bbsc%3Asearch%3Aresults>

³⁷ DVOŘÁK, Tomáš, Karel KOUCKÝ, Jaroslav ŠULC, Jiří VICHTA a Milan VOJÁČEK. *Metodika pro vytváření bezpečnostních kopií archiválií v digitální podobě* [online]. Verze 1.0. Praha: Národní archiv, Státní oblastní archiv v Praze, 2015 [cit. 2016-03-13]. Dostupné z: <http://www.nacr.cz/G-Vyzk/metodika2015.pdf>, s. 13.

poloviny již výhradně modernější a technologicky dokonalejší nosiče typu XDCam. Oba druhy nosičů se shodně skladují v rozlehlém depozitáři Videotéky.

Důvodem dvojího uložení je zprvce snaha snížit riziko ztráty záznamu např. vlivem živelné pohromy, a zadruhé potřebou, disponovat dvěma druhy záznamu pro další využití. Každý druh uložení má své přednosti a výhody, o kterých se krátce zmíním v poslední části práce.

1.3.1 Digitální archivace

Samotný přepis analogových audiovizuálních děl do určitého digitálního formátu a jeho prosté uložení na nosič, či do digitálního úložiště by však z dlouhodobého hlediska přínosné nebylo. Je třeba myslet na rychlý vývoj technologií a postupovat se zodpovědným přístupem. Z podobného principu vychází i jedna z definic digitální archivace, která tvrdí, že *„jde o všechna opatření nutná pro udržování přístupu k digitálním dokumentům navzdory degradaci datových nosičů nebo technologickým změnám.“*³⁸ I v České televizi se tedy postupuje systematicky a zdigitalizované audiovizuální záznamy jsou ukládány, popisovány a řazeny dle předem určeného postupu. Ten se neustále vyvíjí, aby v budoucnu nedošlo k ztrátě schopnosti se současnými digitálními kopiemi pracovat.

1.4 Správa metadat zdigitalizovaných pořadů

Každý digitální audiovizuální záznam musí být před uložením do digitálního archivu opatřen identifikačním znakem, metadatovým popisem, a následně zaveden do jednotného databázového systému. Důvodem je potřeba dohledatelnosti záznamu. Pokud by došlo k uložení neidentifikovatelného záznamu do digitálního úložiště, jeho další využití by bylo prakticky znemožněno. Naopak využívání databázového systému

³⁸ CUBR, Ladislav. *Dlouhodobá ochrana digitálních dokumentů*. 1. vyd. Praha: Národní knihovna České republiky, 2010, s. 154. ISBN 978-80-7050-588-5, s. 17.

s návazností na vhodnou softwarovou aplikaci vede k zjednodušení orientace a využívání uložených dat.

V prostředí České televize jsou data ukládána v na interních serverech a spravována v databázovém systému Oracle. Jedná se o multiplatformní relační databázový systém, kde jsou pevně dány obsahy sloupců v jednotlivých tabulkách (znaky, čísla, data, časy apod.) a jednotlivé tabulky jsou mezi sebou propojeny referenčními klíči. Konkrétní informace o nastavení systému v České televizi však není pro běžného uživatele dostupné.³⁹ Systém je spravován externí firmou Oracle Czech s. r. o.⁴⁰ a Česká televize je vázaná mlčenlivostí. Nebylo proto možné získat podrobnější informace. Aby bylo možné s daty pohodlně operovat, bylo potřeba zvolit vhodnou softwarovou aplikaci. Tou je v současné době softwarový klient Provys.

Program Provys

Veškeré prezentované informace v této části práce vycházejí z dlouholetých zkušeností pracovníků České televize.⁴¹ Aktuální verze (druhá generace) je v České televizi využívána od roku 2004 a s jejím využíváním se počítá i do budoucnosti. Jedná o dvouvrstvou softwarovou aplikaci, která běží na databázovém systému Oracle. Aplikace má databázovou část (tabulky s uloženými daty v Oracle) a presentačního klienta (obrazovky).

Jedná se o komplexní systém, který nabízí široké spektrum editace. Jelikož se ČT nezabývá pouze archivační činností, ale naopak věnuje velkou pozornost i nové výrobě, či využívání koupených a pronajatých audiovizuálních děl, není Provys pouhou databází ve smyslu kartotéky. Každý záznam v systému má desítky až stovky editovatelných položek od identifikačních prvků, přes metadatový popis, či práv užití až k údajům o existenci fyzických médií, dále odkaz na náhledové video (pokud je pořad zdigitalizovaný), či další praktické prvky. Jednotlivé položky a funkce jsou popsány

³⁹ Informace vycházející z interview vedeného s pracovníky Danou Kohoutovou a Radkem Bauerem (oba projektanti IT – Útvar aplikačních technologií ČT) dne 11. 1. 2016.

⁴⁰ Oracle [online]. Praha: Oracle s.r.o., 2016 [cit. 2016-03-13]. Dostupné z: <https://www.oracle.com/cz/index.html>

⁴¹ Informace vycházející z interview vedeného s pracovníky Danou Kohoutovou a Radkem Bauerem (oba projektanti IT – Útvar aplikačních technologií ČT) dne 11. 1. 2016.

v další části práce a v závěru jsou připojeny i obrazové ukázky vážící se ke konkrétním audiovizuálním dílům.

Program Provys byl do prostředí České televize dokoupen, nejedná se tedy o program vytvořený interním IT oddělením. Dodavatelem aplikace je externí IT společnost DCIT se sídlem v Praze. „*DCIT je specialista v poskytování komplexních konzultačních a auditorských služeb v oblasti informačních technologií, vývoje softwaru PROVYS a bezpečnostního systému AuditSquare.*“⁴² Obdobně jako u databázového systému Oracle je Česká televize vázána mlčenlivostí a nelze tedy rozepisovat podmínky spolupráce. Správcem programu v prostředí České televize je specializované IT oddělení, které se nazývá Útvar aplikační podpory a k 1. 1. 2016 čítal celkem šest interních zaměstnanců.

Jak již bylo uvedeno, současná verze programu Provys je v České televizi plně využívána od roku 2004. V letech 1997 – 2004 byla využívána první generace programu Provys, která fungovala na odlišném principu. Aby bylo možné popsat rozdíl mezi první a druhou generací, je třeba se krátce zmínit ještě o starším prostředí. S nástupem výpočetní techniky v devadesátých letech začala Česká televize využívat dva nezávislé programy pro různé oblasti. Program ISIS shromažďující údaje o nosičích ve Videotéce a program FOXPro využívaný ve filmotéce a zvláště k plánování televizního vysílání. Tyto programy fungovaly zcela odděleně a vzájemné předávání dat bylo možné provádět pouze manuálně – pomocí disket, případně modemem. Nástupem první generace programu Provys byla zahájena fáze sjednocování. Využívání jednotného klienta vedlo k sjednocení vzhledu oken a tím k zpřehlednění celého obsahu. Současná verze programu je již natolik dokonalá, že není poznat rozdíly mezi oblastmi. Využívání totožné systémové databáze navíc zásadně zjednodušilo rešeršní činnost.

K pracovní činnosti v programu Provys je bezpodmínečně vyžadováno přihlášení. Existují tři základní důvody, proč musejí být uživatelé přihlášení:

Individuální nastavení vzhledu a některých funkcí – v tomto případě jde o nastavení tzv. skinů, kterých současná verze Provysu nabízí cca 40, nastavení velikostí a poměrů jednotlivých otevíraných tabulek atd. Výhodou této funkce je i možnost sestavovat si tzv. vlastní košíky neboli virtuální schránky shromažďující položky vybrané daným

⁴² DCIT [online]. Praha: DCIT a.s., 2016 [cit. 2016-03-13]. Dostupné z: <http://www.dcit.cz/cs/firma/o-nas>

uživatel. Tento nástroj je pro praktickou činnost velmi zásadní a výrazně zrychluje práci různých skupin uživatelů. Obsahy košíků mohou být i sdílené v rámci větších skupin uživatelů.

Digitální otisk činnosti uživatele – program Provys automaticky zaznamenává jakoukoli změnu v popisných polích (kdo a kdy cokoli změnil) a v mnoha případech i veřejně zobrazuje, který uživatel editoval příslušnou popisnou položku jako poslední. Omezuje to riziko anonymního zneužití programu a zajišťuje to vyšší míru zodpovědného přístupu uživatelů.

Nejzásadnějším důvodem je však různorodé nastavení práv. Jelikož se nejedná pouze o program k prohlížení dat, ale i o výrobní, či plánovací nástroj, je bezpodmínečně nutné, aby měl každý uživatel nastavena taková práva, která omezí jeho přístup pouze do oblastí, které bezpodmínečně potřebuje k výkonu činnosti jemu svěřené. Úroveň nastavení práv může být na každé úrovni trojí – zcela zakázaný přístup, pouze prohlížení a editace. Pro představu lze uvést, že v současné době⁴³ má Provys 1912 aktivních uživatelů a nebylo by vhodné, aby měli všichni stejný přístup k editaci polí. Existuje proto jistá hierarchie práv vázaná na organizační strukturu celé České televize. O samotné přidělování, či odebrání práv se stará již dříve uvedený Útvar aplikační podpory.

⁴³ Údaj k 1. 1. 2016.

2 Realizace projektu

Jak již bylo uvedeno v úvodní teoretické části, spolupráce mezi ČT a KFP se vyvíjela v dlouhodobém horizontu. Po dlouhou dobu se jednalo o neorganizovanou činnost, která byla velmi nevýhodná pro obě strany. Neexistovala žádná metodika, dle které by se obě instituce řídily, proces výpůjček byl neúměrně zdlouhavý, každá zápujčka s sebou nesla administrativní zátěž, za obě strany jednali pokaždé jiné osoby a v neposlední řadě se celý proces prodražoval. V roce 2013 bylo proto rozhodnuto o ucelení procesu a sjednocení pravidel. Dozor nad nově vznikající agendou získalo oddělení APF.

V další části této práce proto podrobně popíši a zdokumentuji celý průběh realizace projektu. Od principu výběru vhodných kandidátů k digitalizaci, přes přípravnou administrativní fázi, či technickou část až k metodice vkládání metadatového popisu a způsobu zpřístupnění a dalšímu využití.

2.1 Výběr pořadů

Prvním krokem je předvýběr vhodných pořadů k digitalizaci. Vedoucí projektu se při této činnosti řídí několika pravidly. Zcela zásadní podmínkou je, aby byl požadovaný pořad uveden na seznamu dodaným Krátkým filmem Praha. Tento seznam (uvedený níže) čítá aktuálně 4625 převážně dokumentárních, zpravodajských, populárně-naučných, či animovaných (kreslených, loutkových) pořadů, které spadají pod již dříve uvedenou smlouvu. Kromě pořadů uvedených na daném seznamu, může Česká televize volně využívat i všechna vydání seriálu Československý filmový týdeník (k 1. 1. 2016 ČT disponovala 1131 díly). Důvodem je již dříve uzavřená dílčí licenční Smlouva k užití týdeníku. Na tuto skutečnost upozorňuje i nová smlouva: „...KFP poskytl ČT licenci na základě licenční smlouvy o poskytnutí licence k užití cyklu

*Československý filmový týdeník uzavřené mezi smluvními stranami dne 17. Června 2004 ve znění pozdějších dodatků...*⁴⁴

Samotný výběr je možné provádět dvojím způsobem. V první řadě jde o požadavky výrobních oddělení České televize. Česká televize prakticky kontinuálně vyrábí nové pořady – zpravodajské, publicistické, zábavné, naučné i další. V tomto případě je velmi častým jevem využívání archivních záběrů a to nejen z fondu České televize, ale právě i Krátkého filmu Praha. Důvody mohou být různé. U retrospektivních, či vzpomínkových pořadů⁴⁵ jsou dobové záběry nenahraditelné už z podstaty, jindy se může jednat o snahu porovnávat současnost z minulostí, či se archivní záběry využívají jen jako doplněk nového díla. Jako příklad uvedu viditelný obraz (či slyšitelný zvuk) zapnuté televize v pozadí skutečného filmového děje. Jde buď o zaplnění „prázdného místa“ filmového příběhu, nebo o informování diváka o dění v době děje příběhu.

Samostatnou kapitolou jsou naplánované bloky archivních pořadů, které divákům pravidelně reprízuje buď celé pořady, nebo jejich sestřihy. Příkladem mohou být oblíbené *Československé filmové týdeníky*, či stříhový pořad *Perly české animace*. U obou případů se jedná výhradně o audiovizuální díla pocházející z filmového archivu Krátkého filmu Praha.

Vedoucí projektu má v těchto případech povinnost přijímat od kolegů z Výroby (produkční, dramaturgové, režiséři, či jejich asistenti a další členové tvůrčích štábů) jejich požadavky a sestavovat objednávku na jejich přání. Tyto osoby si buď vybírají konkrétní položky v zmíněném seznamu (volně šiřitelný pro potřeby všech zaměstnanců České televize), nebo zformulují své požadavky a předají je vedoucímu projektu. Ten provede na základě požadavků rešeršní činnost, vyhodnotí výsledky, dohledá nejvhodnější pořady ze seznamu a předloží je zpět zadavatelům k schválení.

Vedoucí projektu dále vybírá a objednává pořady i dle svého vlastního výběru. Nejedná se o nahodilý výběr, ale musí dbát jistých nepsaných pravidel. Musí zejména vyhodnotit, zda neexistuje skupina pořadů s vysokým potenciálem vysílání, či užitím v střížích. Jedná se například o pořady mapující různé historické události, či milníky před všeobecně známými výročími. Příkladem může být výročí konce války,

⁴⁴ Smlouva o spolupráci při využívání audiovizuálních děl a zvukově obrazových záznamů k televiznímu vysílání a dalšímu užití. Praha: Česká televize, 2013, s. 5.

⁴⁵ Historie významných podniků, medailonky osobností, či dokumenty o rozvoji obcí, měst atd.

politických převratů, ale i milníků drobnějšího významu (otevření linky metra, výstavba přehrad y atd.). Speciálním typem potenciálně vysílatelných pořadů jsou přehledy výsledků z konkrétních sportovních událostí (Mistrovství světa, či Olympijské hry), či medailonky význačných osobností.

2.1.1 Seznam Krátkého filmu Praha

Jedná se o jednoduchý tabulkový seznam vytvořený v programu Microsoft Excel. Veškerá data v něm obsažená dodalo archivní oddělení Krátkého filmu Praha, jako přílohu k výše zmiňované smlouvě mezi institucemi. Jedná se o výčet informací z již existujících neveřejných výrobních složek Krátkého filmu Praha.

Originální dokument dodaný k 1. lednu 2013 obsahoval tři listy s rozlišnými tabulkami. V současné době existuje upravený seznam s šesticí listů. Již od počátku spolupráce bylo počítáno s průběžnou úpravou položek v seznamu. Seznam proto není a zřejmě nikdy nebude zcela uzavřen. Výčet dostupných pořadů v archivu Krátkého filmu reflektuje pouze ty pořady, které jsou fyzicky uloženy v depozitáři Krátkého filmu Praha a může je tak poskytnout České televizi k digitalizaci. Značné množství pořadů, na které má Krátký film Praha vlastnické právo se však v průběhu desetiletí dostalo různými cestami i do jiných archivů a sbírek. V případě popisovaného projektu se jedná především o Archiv České televize. Během postupující digitalizace analogových nosičů z fondu filmotéky České televize se občas nalezne audiovizuální dílo, které je označeno copyrightem Krátkého filmu Praha. Toto dílo se do archivních sbírek dostalo omylem a je třeba to Krátkému filmu Praha oznámit. V naprosté většině případů došlo k nesprávnému uložení ještě v předrevolučním období, kdy se vlastnická práva nehlídala tak striktně jako v dnešní době. U takto uložených filmů navíc často figurovali mezi tvůrci pracovníci Československé televize, či byla v Československé televizi prováděna část výroby. Uložení do vlastní filmotéky tak bylo relativně omluvitelné a nelze předpokládat, že by bylo cílem poškodit samotný Krátký film Praha. V drtivé většině těchto případů následně dojde k dopsání daného pořadu na seznam, aby bylo možné vytvořit digitální kopii a pořad v České televizi legálně využívat.

Struktura seznamu

Nejrozsáhlejší částí je první list, který obsahuje seznam dokumentárních, zpravodajských, či populárně-vědeckých pořadů (k 1. 1. 2016 čítal 3498 položek). Daná tabulka má sice vytvořených jen pět standardních sloupců, nicméně je vhodné započítat i „bonusovou“ informační položku ukrytou v komentáři. Tabulka tedy obsahuje tyto položky (Příloha č. 05):

- **Název filmu** – jedná se o originální název, který by měl souhlasit s názvem filmu v úvodních titulcích. Pokud je název zkomolen, či uveden špatně (zjištěno po vizuální kontrole), musí dojít k jeho nápravě.
- **Číslo filmu** – identifikační značka filmového depozitáře Krátkého filmu Praha. Princip přidělování identifikátorů není autorovi práce znám. Pro potřeby České televize není tento údaj nijak potřebný.
- **Rok výroby** – tento údaj by měl opět souhlasit s rokem uvedeným v titulcích filmu (většinou v těsné provázanosti s copyrightem). Rok výroby je mimo jiné potřebný k přidělení trvalého identifikátoru v rámci České televize. Této problematice se bude věnovat i další kapitola.
- **Délka v minutách** – údaj o konečné stopáži pořadu. Znalost délky pořadu je důležité z několika hledisek:
 - Z pohledu plánování vysílání - u pořadů předem vybraných do vysílání umožní přesně naplánovat délku vysílacího okna (kolik minut musí daný vysílací program vyčlenit). Naopak v případech, kdy je připraven konkrétní časový prostor pro vysílání libovolného pořadu z fondu Krátkého filmu Praha, může být údaj o stopáži jedním ze zásadních
 - Z pohledu plánování plynulého chodu projektu - díky tomuto údaji může vedoucí projektu s předstihem plánovat rezervaci prepisových pracovišť, či objednávku fyzických nosičů, na které budou přepsané pořady nahrány. Jedná se opravdu o zásadní skutečnost, protože jednotlivé pořady se ve stopáži zásadně liší. Jelikož seznam obsahuje

široké spektrum pořadů od velmi krátkých šotů, či propagačních upoutávek, přes rozsáhlé dokumenty, zpravodajské sestřihy (např. sportovní o olympijských hrách) až po několik celovečerních hraných filmů, je rozsah stopáže od tří do sta minut. Jak bude popsáno v následujících kapitolách, vedoucí projektu sestavuje objednávky a právě údaj o stopáži je jedním z kritérií výběru.

- **Barevné provedení** – stručný údaj, zda jde o pořad černobílý, barevný, nebo jde o kombinaci. Řada pořadů v nabídce Krátkého filmu Praha kombinuje obě varianty. Zejména pokud jde o stříhové pořady pořizované v průběhu času více kamerami. Období přechodu z černobílého na barevný film je velmi dlouhé. První barevný film na seznamu Krátkého filmu pochází již z roku 1953 (dokument Muzeum V. I. Lenina) a naopak poslední v černobílém provedení z roku 1994 (film Pevnost). I tento údaj je praktický zejména pro výrobní štáby. Ne vždy se dané barevné provedení hodí (například využití černobílého pořadu ve stříhu do barevného filmu). Naopak v mnoha případech je využití černobílých záběrů žádoucí (jasné oddělení od zbytku nového pořadu).
- **Heslo** – toto pojmenování je lehce zavádějící. Vhodnějším názvem by byla spíše „Tematika, či obor“. Tento sloupec určuje, jaké oblasti se daný pořad především týká. Jedná se o jistou formu klíčových slov. V současné době obsahuje seznam 36 druhů hesel. Jedná se o vodítko pro uživatele hledající vhodný pořad z dané oblasti.
- **Komentář** – posledním popisným polem je komentář vázaný na název položky. Jedná se o krátkou anotaci o obsahu, či o údaje, které se do jiných sloupců nehodí. Ač jde většinou o jednu, či dvě krátké věty, pro uživatele mají tyto informace zásadní význam. Především v momentě, kdy je název neurčitý, či přímo zavádějící.

Druhou částí seznamu je tabulka s dostupnými animovanými, či loutkovými filmy (k 1. 1. 2016 čítal 789 položek). K oddělení této entity došlo záměrně, jelikož se jedná o početně i významově podstatnou část filmového fondu. Druhým důvodem je mírná odlišnost přiložených informací. Oproti výše představenému listu chybí údaj o inventárním čísle Krátkého filmu Praha, či stručná anotace v komentáři. Položky Název,

Rok výroby a Stopáž zůstávají a plní totožnou roli. Tabulka ale naopak obsahuje celou řadu dalších informací:

- **Série** – uvedeno u takových pořadů, které vznikly v rámci jednotných pásem (např. Historiky pana Koumala, či Krušnohorské pohádky).
- **Technologie** – stručný údaj o způsobu výroby pořadu. Na první pohled upozorňují uživatele, zda jde o kreslený, animovaný, loutkový, či hraný pořad. Případně o kombinaci více druhů.
- **Autoři** – celkem 24 sloupců, které mohou obsahovat informace o výrobních štábech (námět, scénář, režie, výtvarník, hudba, kamera) či účinkujících (herci, komentátoři). Tyto informace mají velký význam zejména při rešeršních činnostech, kdy se kupříkladu dohledávají veškerá díla od konkrétního autora. Ulehčují i práci dokumentačním pracovníkům, kteří mají povinnost při dokumentaci pořadu uvádět veškeré dostupné informace o podílnících.
- **Popisek** – obdoba komentáře u první části. I zde jde o krátkou anotaci vážící se k pořadu.

Třetí část seznamu obsahuje výčet kreslených, či loutkových pořadů, na které se bude smlouva o spolupráci mezi Českou televizí a Krátkým filmem Praha vztahovat až od 1. 1. 2017. Důvodem je v současnosti platná smlouva mezi Krátkým filmem Praha a akciovou společností Země pohádek, která znemožňuje volné využívání těchto pořadů. V případě zájmu, musí Česká televize platit vysílací licenci za každý vybraný pořad zvlášť. Po vypršení platnosti této smlouvy, bude mít Česká televize možnost tyto pořady využívat. Jedná se celkem o 245 převážně animovaných pořadů, které mají vysoký vysílací potenciál.

Čtvrtá a pátá část seznamu obsahuje dodatečně připsané pořady. Tedy například ony pořady nalezené na nosičích České televize ve filmotéce. Po jejich identifikování proběhla komunikace s vedoucím archivu Krátkého filmu Praha a vznikly dodatky čítající 57, respektive 36 pořadů.

Poslední list neobsahuje žádné položky, ale pouze legendu barev (Příloha č. 06). Vedoucí projektu zvolil jednoduchou, ale vizuálně přehlednou formu, jak označit

pořady, u kterých již digitalizace a popis proběhl, které jsou dlouhodobě nedostupné atd. Tyto informace jsou důležité především pro oddělení specializující se na výrobu, či vysílání. Pomocí jednoduchého filtru mohou zjistit, které pořady z fondu Krátkého filmu Praha jsou okamžitě k dispozici, které je třeba objednat a s kterými nelze do budoucna počítat.

2.2 Komunikace s Krátkým filmem Praha

Po výběru pořadů následuje komunikace s archivem Krátkého filmu. Proces objednávání, dodávání a opětovné vracení požadovaných audiovizuálních děl se opakuje, proto bylo přistoupeno k zavedení pravidelného režimu. Pro usnadnění práce je objednávka zasílána elektronicky v předem domluveném formátu. Zpravidla se jedná o výčet cca deseti dokumentárních a cca pěti animovaných filmů. Množství objednaných pořadů závisí na poptávce výrobních štábů, ale zároveň na omezené kapacitě prepisových pracovišť. Dodaná objednávka musí obsahovat přesný název, identifikační číslo uvedené v seznamu Krátkého filmu Praha, rok natočení a stopáž (Příloha č. 07). Všechny tyto položky mají praktický význam – jednoznačná identifikace pořadu, zrychlení dohledání v depozitáři KFP a snížení rizika záměny dvou podobných pořadů, což by mohlo znamenat zpomalení procesu.

Časový rámeček vyplývá ze smluvních podmínek: „KFP se zavazuje dodat ČT vysílací materiály do 14 dnů od žádosti ČT... ČT pořídí přepis technického materiálu do 14 dní od jeho dodání a vrátí technický materiál KFP zpět.“⁴⁶ Vzhledem k stanovení totožného časového prostoru pro obě strany, bylo možné vytvořit pravidelný čtrnáctidenní cyklus, kdy se zároveň předávají dvě po sobě jdoucí objednávky. Toto časové nastavení je však pro vedoucího projektu velmi svazující. Kroků vedoucích k digitalizaci analogových materiálů je relativně mnoho a časový prostor 14 dnů není příliš velký. Vyžaduje to proto plné nasazení všech složek zasahujících do procesu a především dobré koordinační schopnosti vedoucího projektu.

⁴⁶ Smlouva o spolupráci při využívání audiovizuálních děl a zvukově obrazových záznamů k televiznímu vysílání a dalšímu užití. Praha: Česká televize, 2013, s. 4.

Smlouva dále ukládá České televizi povinnost zajistit transport filmového materiálu na své náklady. Vedoucí projektu je proto povinen disponovat platnými řidičskými referentskými zkouškami opravňující ho využívat služební vozidlo, díky kterému je zajištěna přeprava mezi Kavčími horami (sídlo České televize) a Barrandovskými ateliéry (sídlo filmového depozitáře Krátkého filmu Praha). Krátký film Praha má na druhou stranu povinnost dodat „...*technický materiál nejvyšší dostupné kvality k přepisu na nosiče ČT...*“⁴⁷ To znamená, že vždy připraví požadované audiovizuální materiály na nejkvalitnější kopii filmového pásu.

Samotné předání probíhá v budově filmového depozitáře Krátkého filmu Praha v areálu Filmových ateliérů Barrandov. Vedoucí projektu jedná přímo s vedoucím Filmotéky Krátkého filmu Praha a.s., kterým je v současné době pan Petr Hájek. Po převzetí, respektive vrácení objednávky je tento akt potvrzen vzájemným podpisem předávacího protokolu. Tato listina obsahuje výčet zapůjčených nosičů, aktuální datum a podpisy obou stran (Příloha č. 08). Předávací protokoly poté obě strany dlouhodobě uchovávají a eliminují tak pozdější spory o možné ztrátě zapůjčeného filmového nosiče.

2.3 Čištění filmů

První povinný úkon v areálu České televize je čištění filmového materiálu. Jak již bylo zmíněno v předchozí části práce, přepisovou techniku na digitalizačních pracovištích je třeba chránit a snižovat rizika jejího poškození. Proto je vhodné, aby každý analogový filmový pás prošel čistícím procesem. Minimalizuje se tak riziko zanesení přepisových hlav prachovými částicemi, či jinými nečistotami. Zároveň jde i o ochranu samotného pásu, který mohl být relativně dlouho nepoužíván a zanesen prachovými částicemi. I na něm by následně mohla vzniknout škoda. Způsobů čištění je několik. Již zmiňovaný J. Folvárčný vzpomíná na nejběžnější způsob takto: „*Čištění je nejvýhodnější v roztoku smývajícím nečistoty jako v chemických čistírnách oděvů.*“

⁴⁷ Tamtéž, s. 4

*Pokud není kopie zolejována od prosakujícího mazání projektoru, je vhodné kvalitně provedené čištění sepraným a čistým sametem.*⁴⁸

Základním úkonem, který je nutné ve filmových laboratořích České televize provést, je vizuální kontrola kvality filmového pásu a zejména slepek. Za slepky jsou označována ta místa, kde došlo k spojení dvou částí filmového pásu.⁴⁹ Technologie slepkování se v průběhu let mírně lišila a to především s ohledem na využívanou podložku filmového pásu. V současné době se využívají podložky polyesterové, případně starší triacetátové. Do šedesátých let minulého století se využívala podložka nitrocelulózová, která však již nevyhovuje především z bezpečnostních důvodů (hořlavost)⁵⁰. V principu jde ale vždy o slepení/svaření dvou mírně se překrývajících okrajů. Technici v laboratořích musí tyto části identifikovat a zkontrolovat, zda není spoj narušen. V případě pozitivního nálezu slepku obnoví.

Po této mechanické kontrole je film přesunut k samotnému čištění. Laboratoře České televize postupují v tomto případě dvojím způsobem dle míry znečištění filmových pásů. Pokud technik rozhodne, že je film v dobré kondici (rozhodnutí na základě dlouholetých zkušeností), provede pouze čištění pomocí tzv. sametování. Jedná se o ruční očištění celé délky pásu sametovým hadříkem. Film je pomalu převíjen na dvou cívkách a technik čistí povrch filmového pásu přiložením hadříku. Ač se jedná na první pohled o primitivní a zaostalý postup, výsledky jsou nadmíru uspokojivé. Dojde k naprostému očištění pásu od prachových částí a naopak nedochází k žádnému opotřebovávání pásu.

Druhým způsobem je čištění chemické. Filmový pás je strojově převíjen v roztoku tetrachlorethylenu (častěji užívaný název perchlor), který též očistí film od nečistot. Jedná se však o proces pomalejší, finančně náročnější a rizikovější. Jedná se o těkavou organickou látku, která může být člověku nebezpečná. Dle Mezinárodní agentury pro výzkum rakoviny (IARC - International Agency for Research on Cancer) je tato látka zařazena do kategorie 2A jako možný lidský karcinogen. Člověk může být látce vystaven vdechnutím, pozřením a kožním kontaktem. Nadměrné působení může

⁴⁸ FOLVÁRČNÝ, Jiří. Čištění a obnova povrchových ploch filmových kopií. In: *Z dějin rozhlasu, televize a filmu: Rozpravy Národního technického muzea v Praze*. Praha: Národní technické muzeum, 2005, s. 154-161. ISSN 1804-6630, s. 157.

⁴⁹ Jak se dělá film [výukový film]. Režie Svatopluk BENEŠ. Praha: Krátký film Praha, 1988. 35:00 min.

⁵⁰ Tamtéž

způsobit poškození mozku, očí, ledvin, jater, pokožky a hrtanu.⁵¹ Takové čištění proto může být prováděno pouze proškoleným personálem v odpovídajících pracovních podmínkách.

2.4 Digitální přepis filmů

Po vyčištění filmů jsou analogové filmy připravené k samotnému přepisu. Jedná se o relativně složitý proces, který vyžaduje součinnost několika oddělení. Do procesu vstupuje vyčištěný analogový pás a výsledkem je nový digitální záznam na páskovém, či optickém nosiči. Tato část bakalářské práce týkající se technického procesu digitalizace vznikla v součinnosti s dvojicí vysoce kvalifikovaných odborníků Ivetou Řeňčovou a Zbyňkem Blažkem.⁵² Oba působí v České televizi řadu let a poskytli mi řadu informací o praktickém chodu digitalizačních oddělení.

První fáze přepisu probíhá na tzv. filmových snímačích. Jedná se o sofistikované přístroje, které dokáží načíst (oskenovat) všechna okénka filmového pásu v reálném čase a data uložit na diskové pole v digitální podobě. Dle I. Řeňčové existuje v současné době (rok 2015) v celé české republice pouze 5 podobných strojů a z toho 3 vlastní Česká televize. Důvodem malého rozšíření je především cena. Současná cena jednoho filmového snímače je cca 30 milionů korun. Jiné instituce, či soukromé osoby provádějící digitalizaci analogových nosičů proto využívají spíše levnější, ale výrazně pomalejší alternativu, kterou jsou filmové scannery. Tyto přístroje snímají každé okénko zvlášť. Tento způsob například doporučuje i Pracovní skupina při Filmové radě pro Ministerstvo kultury ČR. V návrhu koncepce *Digitalizace filmových děl* doporučuje snímat jednotlivá pole zvlášť. Princip a zdůvodnění tohoto postupu zní doslova takto: *„Každé políčko je před započetím snímání mechanicky zafixováno do nehybné polohy, pomocí přítlačného mechanismu je vyrovnáno případné zkroucení materiálu a až poté je proveden vlastní scan. Tímto je zabezpečeno, že nedojde k výchylce scanovaného materiálu mimo určenou rovinu ostrosti a zároveň už v procesu scanování jsou*

⁵¹ *Arnika* [online]. Praha: Arnika, 2014 [cit. 2016-03-13]. Dostupné z: <http://arnika.org/tetrachlorethylen-perchlor>

⁵² Informace vycházející z interview vedeného s pracovníky Ivetou Řeňčovou a Zbyňkem Blažkem (oba oba technici záznamové techniky ČT) dne 26. 11. 2015.

*potlačeny nebo redukovány některé typické problémy jakými jsou - nestabilita obrazu, kroucení obrazu atd.*⁵³

Jak již bylo uvedeno, Česká televize v současné době vlastní 3 různě staré filmové snímače, které však mají prakticky totožné využití. Nejstarší snímač BTS QADRA 4:4:4:4 od výrobce Philips (Příloha č. 09), dále přístroj SDC 2001 od totožného výrobce (Příloha č. 10) a nejnovější typ SPIRIT 2K od německého výrobce Digital Film Technology Weiterstadt (Příloha č. 11). Jak jsem již zmínil, ceny těchto přístrojů se pohybují v desítkách milionů korun a pořízení proto nebylo realizováno jako standardní nákup techniky. Nákup byl vždy realizován po neveřejném obchodním vyjednávání přímo s výrobcem a žádné bližší podrobnosti nemohu v této práci zveřejnit.

Všechny tři výše uvedené přístroje fungují na podobném principu, kdy výkonné snímací hlavy (ve všech případech od výrobce Kodak) snímají jednotlivá políčka filmového pásu a spojují je v souvislý video soubor ve formátu MXF. Využití formátu MXF má tu praktickou výhodu, že umožňuje „zakódovat do jednoho souboru všechny složky filmového obrazu, tedy obrazovou, zvukovou a metadatovou a vytvořit jakýsi jeden datový kontejnerový soubor“.⁵⁴ Takto vzniklý datový soubor je posléze zpracován pomocí softwaru V-cube⁵⁵ na pracovní stanici konkrétního technika. K následné úpravě zdigitalizovaného video souboru slouží v České televizi tzv. korektor Baselite (Příloha č. 12) od britského výrobce Filmlite⁵⁶. Smluvní podmínky nákupu tohoto přístroje jsou též vázány mlčenlivostí. Opět jen mohu poznamenat, že cena tohoto korektoru se pohybuje okolo deseti milionů korun. Úpravami se myslí především synchronizace obrazové a zvukové stopy. Restaurování samotného obrazu se pro potřeby projektu nevyužívá. Důvodem je snaha o snížení finančních a časových nároků. Dalším důležitým aspektem je snaha zachovat autentický dojem z historického díla. Určité typy poškození mohou umocnit autenticitu a pocit dobovosti. O podobném principu je

⁵³ OPĚLA, Vladimír et al. *Digitalizace českých filmových děl: Návrh koncepce* [online]. Praha: Ministerstvo kultury ČR, 2010 [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: <http://eea.nfa.cz/wp-content/uploads/2015/03/N%C3%A1vrh-koncepce-digitalizace.pdf>, s. 10.

⁵⁴ DEDÍK, Ladislav a Peter CSORDÁS. *Metodický manuál č. 9: Metodický manuál pre zabezpečenie konverzie filmových objektov* [online]. 1. 2009 [cit. 2016-03-13]. Dostupné z: http://www.opis.culture.gov.sk/uploads/1e/4b/1e4be022a1b646344431a29bac6a8dc3/09_metodicky_manual_pre-zabezpecenie-konverzie-filmovych-objektov.pdf, s. 34.

⁵⁵ *Merging: Audio for the networking age* [online]. Merging Technologies, 2016 [cit. 2016-03-27]. Dostupné z: <http://www.merging.com/products/vcube/software-packs>

⁵⁶ *FilmLight* [online]. Londýn: FilmLight Ltd., 2016 [cit. 2016-03-27]. Dostupné z: <http://www.filmlight.ltd.uk/workflow/ateverystage.php>

hovořeno i v již citovaném slovenském *Metodickém manuálu pre zabezpečenie konverzie filmových objektov*, vypracovaných autory Ing. Ladislavem Dědíkem a Ing. Peterem Csordásásem.⁵⁷

Výsledným produktem pro potřeby projektu je digitální videosoubor ve formátu MPEG – 2 v SD (Standard Definition) rozlišení s poměrem stran 4:3 (720 x 576 pixelů).⁵⁸ Dokončení procesu přepisu je nahrání souboru na nosič XDCam a uložení do fondu Videotéky.

2.5 Vytvoření digitální kopie a uložení do digitálního archivu

Poslední částí putování filmu z analogového archivu Krátkého filmu Praha do digitální knihovny Archivu České televize je vytvoření digitální kopie. Tuto kopii je nutno vytvořit překopírováním záznamu z nově vzniklého digitálního média. Konkrétně z XDCamu (dříve Digibet). Tento proces zajišťuje a objednává Videotéka. Samotný proces nabití na server není technicky, ani časově příliš náročný. Výhodou je, že se v obou případech jedná o digitální soubory a jde o pouhou transformaci do vhodnějšího digitálního prostředí. K přenosu digitálního záznamu do virtuálního prostředí se v současné době využívá externí mechanika pro zálohování a editaci disků XDCAM PDW-U2⁵⁹ od firmy Sony (Příloha č. 13), která je současně i výrobcem kompatibilních optických nosičů XDCam.

Digitální kopie ve formátu MPEG – 2 je následně uložena na dvě oddělená interní disková pole uložená v zabezpečených prostorách. Z důvodu zvýšení bezpečnosti uchovávaných záznamů nemám oprávnění informovat o místu uložení, kapacitě ani zabezpečení diskových polí.

⁵⁷ DEDÍK, Ladislav a Peter CSORDÁS. *Metodický manuál č. 9: Metodický manuál pre zabezpečenie konverzie filmových objektov* [online]. 1. 2009 [cit. 2016-03-13]. Dostupné z: http://www.opis.culture.gov.sk/uploads/1e/4b/1e4be022a1b646344431a29bac6a8dc3/09_metodicky_manual_pre-zabezpecenie-konverzie-filmovych-objektov.pdf, s.32.

⁵⁸ *Rozhodnutí generálního ředitele č. 76: Všeobecné technické podmínky pro pořady dodávané a vyráběné v České televizi k 1. 1. 2014*. Praha: Česká televize, 2013. s. 8.

⁵⁹ *Sony: For professionals* [online]. Sony Electronics, 2016 [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: <https://pro.sony.com/bbsc/searchResults.do?srchTerm=PDW-U2&chooseTab=0&clearBreadCrumbs=true&hiddenValue=PDW-U2&omniturePageName=>

3 Metodika dokumentace

Nejzásadnější částí projektu z pohledu archiváře (dokumentačního pracovníka) je bezesporu vytvoření a správa dokumentačního popisu. Aby mohl být zdigitalizovaný pořad dlouhodobě využíván (k reprízování, či další výrobě), musí být doplněn o celou řadu metadat. Metadaty jsou myšleny takové informace, které poskytují uživateli veškerá data o konkrétním díle. Jak zmiňuje L. Cubr „*Nestačí dlouhodobě ochraňovat pouze digitální objekty samotné. Je také nutné chránit informace o všech postupech a prostředcích pro jejich adekvátní reprodukci, zpřístupňování, využívání a nezávislou srozumitelnost.*“⁶⁰ Tím je myšleno, že na každou zdigitalizovanou položku (v případě této práce pořad) musejí být navázány takové informace, díky kterým se dá o dané položce zjistit co nejvíce. „*Metadata vycházejí z doprovodných informací o obsahu a kontextu reprodukce.*“⁶¹

Z dlouhodobého hlediska je zásadní, aby byla data uchovávána jednotnou metodikou, respektive aby byly veškeré informace ukládány strukturalizovaně. „*Existence strukturované informace je v digitálním prostředí podmínkou k dosažení strojové čitelnosti a srozumitelnosti jakýchkoli digitálních objektů. Bez uspořádaného popisu nelze užívat žádná počítačová data; vždy je nutné dodržet předepsané minimum informací vedoucích k uloženým dokumentům (nebo obecně objektům).*“⁶²

U pořadů v České televizi tak lze hovořit především o třech skupinách informací, které budou podrobněji popsány níže. Jedná se o data vstupní, administrativní (technická) a archivní (popisná).

Všechny tři druhy informací jsou sdruženy v tzv. kartě (položce elektronické kartotéky) softwarového klienta Provys . Jedná se o mnohavrstvý tabulkový formulář, do kterého jsou ukládána (automaticky i manuálně) veškerá dostupná data o pořadu.

⁶⁰ CUBR, Ladislav. *Dlouhodobá ochrana digitálních dokumentů*. 1. vyd. Praha: Národní knihovna České republiky, 2010, s. 154. ISBN 978-80-7050-588-5, s. 50.

⁶¹ DVOŘÁK, Tomáš, Karel KOUCKÝ, Jaroslav ŠULC, Jiří VICHTA a Milan VOJÁČEK. *Metodika pro vytváření bezpečnostních kopií archiválií v digitální podobě* [online]. Verze 1.0. Praha: Národní archiv, Státní oblastní archiv v Praze, 2015 [cit. 2016-03-13]. Dostupné z: <http://www.nacr.cz/G-Vyzk/metodika2015.pdf>, s. 24.

⁶² Tamtéž, s. 24.

3.1 Identifikace pořadů

Jelikož je v databázovém systému České televize, potažmo v uživatelském programu Provys uloženo enormní množství položek, je bezpodmínečně nutné, aby byl každý pořad nezaměnitelně identifikovatelný. Aby bylo možno jednotlivé pořady identifikovat, musí být jako první krok popisu přiřazeno identifikační číslo, v případě systému Provys tzv. IDEC.

IDEC

Jedná o trvalý identifikátor, který L. Cubr definuje jako údaj, který „...je v relevantním systému přidělen jen jednou a zůstává v něm stále, bez jakéhokoliv časového omezení.“⁶³ Obecně lze konstatovat, že existují dva druhy identifikátorů – interní a externí. I zde lze využít definice od stejného autora: „*Interní identifikátory, které jsou vlastní samotnému softwarovému systému, který je spravuje (např. speciální databáze) a externí identifikátory, které slouží k identifikaci objektů v kontextech širších, než je daný softwarový systém nebo digitální repozitář.*“⁶⁴

V případě České televize se jednoznačně jedná o identifikátor interní. Jeho využití mimo Českou televizi je prakticky nemožné, protože by daní uživatelé nedokázali identifikovat jeho znaky. Pro potřeby České televize je však tento IDEC naprosto zásadní. Každý převzatý, koupený i vyrobený pořad provází prakticky od počátku procesu až po jeho uložení do archivní databáze. K tomuto identifikátoru jsou vázány veškeré úkony technické, právní, dokumentační i archivační. IDEC je nutno vnímat jako „rodné číslo“ daného pořadu. Díky IDEC lze zpětně zjistit objednavatele, produkční a výrobní štáb, dohledat veškeré platby spojené s výrobou, platbou honorářů, či vyplácením autorských práv a licencí a neposlední řadě má onu nezastupitelnou funkci v rámci databázového systému, kdy je vždy považován za výchozí primární klíč.

Identifikátor IDEC je v České televizi využíván již od roku 1977, což znamená, že 100% pořadů vzniklých po tomto datu již svůj IDEC přidělen má. Starší pořady byly po dlouhou dobu ponechány bez tohoto identifikátoru, ale od počátku devadesátých začal

⁶³ CUBR, Ladislav. *Dlouhodobá ochrana digitálních dokumentů*. 1. vyd. Praha: Národní knihovna České republiky, 2010, s. 154. ISBN 978-80-7050-588-5, s. 54.

⁶⁴ Tamtéž, s. 54.

Archiv programových fondů ČT zpětně tato čísla přidělovat. Důvodem byl znatelný rozvoj výpočetní techniky, který tehdejšími archiváři prakticky umožnil spárovat čísla s pořady. V příloze přikládám unikátní interní směrnici, která tento úkol přidělila tehdy nové pracovníci Haně Petráskové, která je v APF do dnešní doby (Příloha č. 14).

Základní IDEC je tvořen celkem jedenácti číslicemi, které mají přesně daný význam:

- První číslo určuje, v jakém televizním studiu vznikl, či jakým studiem byl pořad zakoupen a spravován. Jedná se o celkem čtyři základní televizní studia: TS Praha Kavčí hory (č. 2), TS Brno (č. 3), TS Ostrava (č. 4) a Objekt zpravodajství v Praze (č. 5). Tato čísla se mimochodem užívají i při označování nosičů ve filmotéce, či videotéce.
- Následující dvojčíslí, určuje rok vzniku, nebo prvního vysílání pořadu. Primárně se uvádí rok vzniku. U nových pořadů se tak děje automaticky, u starších (případ i pořadů z Krátkého filmu Praha) je přidělován v případě znalosti tohoto data. Pokud zadavatel tento údaj nezná, může přidělit číslo roku prvního vysílání (i zpětně). Tuto možnost však většinou využívají spíše uživatelé pracující mimo oddělení APF. Dokumentační pracovníci v drtivé většině případů dokáží rok skutečného natočení dohledat a správně uvést. Jelikož se jedná pouze o dvě čísla, uvádí se logicky poslední dvojčíslí letopočtu. Tento systém je v současnou dobu dostatečný, nicméně čistě teoreticky bude od roku 2053 potřeba princip přidělování IDEC pozměnit. Uplyne totiž přesně sto let od prvního vysílání Československé televize a tím pádem by již tento údaj nebyl jedinečný. Dvojčíslí 53 (a dále) by se mohlo vyskytovat jak u pořadu z roku 1953, tak nově 2053.
- Další skupina čísel identifikuje jednotlivá střediska v rámci daného televizního studia, nebo je přiřazena konkrétním rozsáhlejším projektům. Do první skupiny patří např. číslo 531, které bylo přiděleno oddělení APF. Druhá varianta platí například pro pořady spadající pod popisovaný projekt. Uměle přiřazené číslo pro všechny pořady dodané na základě smlouvy mezi Českou televizí a Krátkým filmem Praha je „532“. Dalším unikátním číslem je „562“, které se

váže na všechna vydání pořadu Československý filmový týdeník, spadající taktéž pod smlouvu mezi oběma institucemi.

- Posledních pět čísel představuje výrobní číslo, které je ale taktéž rozděleno na dvě části. První číslo opět poukazuje na konkrétní oddělení, pod které toto výrobní číslo spadá (správně, ekonomicky i právně). V případě APF se vždy jedná o číslo 3. Následující čtyřčíslí vytváří samotnou jedinečnost identifikačního čísla. Všechny předchozí skupiny čísel se mohou opakovat (zcela běžný jev), ale závěrečná čtveřice nikoli. Jde o neustále se zvyšující řadu. V současné době je tak k dispozici teoreticky 9 999 položek, než bude muset dojít k navýšení počtu znaků (myšleno pro oddělení APF). Výraz „teoreticky“ je u předchozího údaje zcela na místě. Běžně se totiž využívá proces, který možný počet identifikovaných položek dramaticky navyšuje. U cyklicky se opakujících pořadů (zejména zpravodajské relace, seriály, vícedílné televizní filmy, soutěže apod.) může být za základní IDEC umístěno lomítko a dopsáno čtyřčíslí, odkazující buď na konkrétní díl pořadu, nebo na přesný měsíc a den vysílání. Jedna položka se základním IDEC se tak může změnit na libovolný počet oddělitelných.

Na závěr uvedu jeden konkrétní příklad – např. IDEC 255 562 36270/0026. Dle předchozího vysvětlení je zřejmé, že pořad patří do správy TS Praha, byl vytvořen v roce 1955, spadá pod projekt *Československý filmový týdeník*, spravuje ho oddělení APF, jedná se o 6.270 pořad založený do interní databáze APF a konkrétně se jedná o 26 díl tohoto pořadu v rámci konkrétního roku.

3.2 Druhy využívaných metadatových dat

V následující části práce je názorně vysvětleno, jaké skupiny informací musí být u jednotlivých pořadů připojeny. Cílem dokumentačního popisu je zajistit do budoucna připojení tolika informací o zdigitalizovaných pořadech, aby je bylo možno v co nejširším kontextu využívat. Jak již bylo uvedeno v předchozí části práce, tento projekt pracuje s třemi druhy dat: Vstupními, Administrativními (technickými) a Archivními (popisnými).

3.2.1 Vstupní informace

Tato skupina informací je v rámci popisovaného projektu nejužší. Jedná se výhradně o údaje, které dodává Krátký film Praha. Pro další práci s pořady jde však o zásadní informace. Vstupní balíček musí obsahovat:

- Název pořadu
- Rok výroby - důležitý z hlediska možného vzniku dvou a více obdobně pojmenovaných pořadů v průběhu fungování Krátkého filmu Praha (běžný jev). Rok výroby by měl být uveden i v titulcích pořadu společně s copyrightem.
- Stopáž - důležitá informace zejména pro technickou část přepisu
- Nosič, na kterém je pořad dodán - jak již bylo uvedeno, Krátký film Praha má povinnost primárně dodávat pořady na analogovém filmu 35 mm, ale teoreticky může nastat výjimka.

Tato data musí dokumentační pracovník (v tomto případě vedoucí projektu, neboli já osobně) znát ještě před faktickým převzetím objednaných položek. Ve většině případů jsou tyto informace obsaženy v seznamu dostupných pořadů, které Krátký film Praha nabízí (Příloha č. 05). Všechny tyto základní údaje jsou nutné k založení dříve uvedené karty v systému Provys a k přiřazení identifikátoru (IDEC). Dokud není IDEC přidělen, nelze objednat digitalizaci.

3.2.2 Administrativní data

Tato data jsou v rámci každého digitalizovaného pořadu vyplňována mimo pole působnosti vedoucího projektu. Ve většině případů jsou vyplňována automaticky během digitalizačního procesu. Jedná se především o technická metadata, která „*popisují technické vlastnosti digitálních dokumentů uvnitř počítačových souborů. Jde např. o*

*identifikaci, datový formát, velikost v bytech, vzorkovací frekvenci, podrobné informace o vzniku a nezbytném technickém prostředí pro užití dokumentu.*⁶⁵

Dalším druhem administrativních dat jsou údaje o samotném procesu přepisu a digitalizace. Informace jsou uloženy v několika různých záložkách karty programu Provys. Z těchto údajů je možné vyčíst, na jakém přepisovém pracovišti byl původní film odbaven, který technik odpovídá za kvalitu přenosu do digitální podoby, přesný údaj o datu a času přepisu, výčet zjištěných chyb (zvukové, či obrazové), či automatické spárování s případně naplánovaným termínem vysílání. Vysílací plány jsou vytvářeny s několika měsíčním předstihem a není neobvyklé, že právě digitalizovaný pořad je již naplánován do vysílání. Pokud se tento údaj u pořadu objeví, dokumentační pracovník má povinnost zpracovat tento pořad přednostně.

Důležitým druhem administrativních dat je i označení fyzického nosiče, na který byl pořad přepsán. V případě, že je na jeden nosič nahráno více položek, objeví se tato informace u každého z pořadů. Výhodou je úspora finanční i kapacitní, či možnost shlukovat obdobné pořady na menší počet nosičů. Tento jev je výhodný zejména pro následnou výrobní činnost.

3.2.3 Archivní (popisná) data

Jedná se o nejrozsáhlejší a nejdůležitější skupinu metadat. Obecně lze konstatovat, že popisná metadata „*zaznamenávají intelektuální obsah dokumentů, do kterého patří všeobecný popis a další obsahové souvislosti (např. název, obsah dokumentu, datace, forma, označení, fyzický popis apod.)*. Popis slouží k rozlišení dokumentů a umožňuje správcům i uživatelům dokumentů vyhledávání na základě obsahových informací.“⁶⁶ V případě České televize se tento popis zaznamenává do jednotlivých popisných polí v programu Provys. Tento mnohavrstvý tabulkový klient je vytvořen tak, aby vyhovoval všem oblastem, v kterých se Česká televize věnuje. Tuto skutečnost potvrzuje již

⁶⁵ DVOŘÁK, Tomáš, Karel KOUCKÝ, Jaroslav ŠULC, Jiří VICHTA a Milan VOJÁČEK. *Metodika pro vytváření bezpečnostních kopií archiválií v digitální podobě* [online]. Verze 1.0. Praha: Národní archiv, Státní oblastní archiv v Praze, 2015 [cit. 2016-03-13]. Dostupné z: <http://www.nacr.cz/G-Vyzk/metodika2015.pdf>, s. 24.

⁶⁶ Tamtéž. s. 24.

úvodní obrazovka po spuštění, která slouží jako rozcestník. Uživatel má možnost vstoupit cíleně do oblasti:

Pořadotéka - této oblasti se budu níže věnovat podrobněji, protože je pro potřeby projektu zcela nejzásadnější

Videotéka – Jak již vyplývá z názvu, tato oblast má prakticky funkci digitální kartotéky. V rámci jednotlivých záložek lze dohledávat, či editovat jednotlivé položky dle druhů. Uživatel má možnost cíleně vstoupit do kartotéky (seznamu) videopásů, hudebních nosičů, prohlížet obsah videoserveru, zakládat nové položky (záznamy) atd.

Další oblasti typu **Akvizice**, **Vysílání**, **Výroba** atd. jsou určeny primárně pro uživatele specializující se na jiný druh pracovní činnosti, než provádějí dokumentační pracovníci. Přístup do těchto oblastí je proto výrazně omezen. Pro potřeby projektu není třeba tyto oblasti popisovat.

3.3 Činnost dokumentačních pracovníků (dokumentace v programu Provys)

Po stručném představení dalších oblastí, které jsou v programu Provys zaznamenány, je vhodné, aby byla podrobněji popsána zcela nejzásadnější záložka z pohledu dokumentačních pracovníků. V rámci projektu jde o vedoucího projektu, který nejen zařizuje celý proces transportu, čištění, či digitalizování pořadů, ale zároveň zdigitalizované pořady osobně dokumentuje. Touto záložkou je **Pořadotéka** a konkrétně podzáložka *Seznam Pořadů* (Příloha č. 15). Jedná se o výchozí bod, neboli zcela základní obrazovku, z které je možné dalšími prokliky spravovat veškerá popisná data o konkrétním pořadu. Jedná se i o výchozí prostředí pro provádění badatelské a řešeršní činnosti.

Detail pořadu – tzv. „karta“

Každý pořad určený k uložení do databáze musí mít vytvořen vlastní záznam neboli kartu, oficiálně nazývanou detailem pořadu. Tuto elektronickou kartu lze přirovnat k jednotlivé položce běžné „papírové“ kartotéky známé například z knihoven, či

archivů. Elektronická podoba má pro archivní, ale i následnou badatelskou, či výrobní činnost nesporné výhody. Mezi hlavní výhody patří především strukturovanost prostředí (rozdělení do řady záložek a podzáložek), široké spektrum editovatelných polí (dokumentační pracovníci i další osoby zasahující do procesu mají takřka neomezené možnosti popisu), možnost fulltextového vyhledávání ve všech částech karty (rešeršní badatelská činnost) a prakticky neomezený přístup k dostupným údajům z libovolného počítače v České televizi (dle nastavení práv).

V případě pořadů spadajících do popisovaného projektu se postupuje dvěma postupy – ve většině případů se jedná o pořad, který nebyl databázovému systému, a tudíž ani softwarové aplikaci znám, a musí být založena nová karta. V druhém případě již sice karta pořadu existuje z minulosti, ale je třeba zkontrolovat její obsah a v drtivé většině případů musí dojít k opravě a doplnění informací. Karta konkrétního pořadu obsahuje, respektive může obsahovat velké množství informací a záleží pouze na dokumentačním pracovníkovi, jakou hloubku popisu zvolí. Tato rozsáhlá část práce si klade za cíl popsat a určit ta popisná pole, která musí, nebo by alespoň měla být vyplněna. Až na výjimky jsou tyto informace dokumentačnímu pracovníkovi dostupné. Jelikož i v této konkrétní oblasti nabízí program Provys velké množství položek, je vhodné rozdělit si jí na šest rozdílných částí dle druhů popisných dat (řazeno v záložkách). Názvy oblastí budou pro zjednodušení označeny názvy využívanými programem Provys.

3.3.1 Hlavička karty

Jedná se o nejzákladnější informace o daném pořadu. Tyto položky jsou setrvale zobrazené v horní části karty a nejsou vázány na žádnou záložku (Příloha č. 16). Většina polí musí být vyplněna již při založení karty, ale lze je měnit i v průběhu dokumentace. Administrátor pověřený zakládáním karet (vedoucí projektu, supervizor, či jiná pověřená osoba) čerpá údaje zejména z dodaných vstupních dat. Jedná se o tyto položky:

- **Název** – povinný údaj obsahující název pořadu shodující se s titulem v úvodních titulcích.

- **IDEC** – taktéž bezpodmínečně povinný údaj. Jedná se o řádně přiřazené identifikační číslo vysvětlené v předchozí části práce.
- **Pracovní název** – toto pole se využívá ve dvou případech:
 - Pokud je v názvu uveden nepravý, či zkomolený název, musí dojít k jeho přepsání. Je však možné, že i tento špatný název může v budoucnu posloužit k dohledání pořadu a bylo by proto kontraproduktivní tento údaj smazat. Přesouvá se proto do této položky.
 - Druhým a častějším důvodem k využití tohoto pole je situace, kdy se jedná o monotematicky zaměřené vydání pravidelného pořadu s podtitulem. Tento druhý název se v těchto případech označuje za pracovní název. Příklad – Monotematicky zaměřené vydání pořadu *Československý filmový týdeník* o úspěchu československých tenistů na Davis cupu 1980 má v položce název uveden hodnotu *Československý filmový týdeník 1980/4* a v položce pracovní název hodnotu *Davis cup 1980*.

Nejde však o povinné pole a u většiny pořadů je tento údaj nevyplněn.

- **Originální název** – obdoba předchozí položky. V těchto případech nejde o chybný údaj, ale například o název v cizím jazyce. Krátký film Praha vytvořil velkou řadu pořadů v různých jazykových verzích (anglické, německé, francouzské, či ruské). Buď šlo o cílenou snahu nabídnout nejkvalitnější pořady v zahraničí, nebo šlo o pořady propagační (zejména medailonky z různých částí Československa), či byly přímo vyráběny na zahraniční objednávku.
- **Seriál** – u pořadů řazených do cyklů, je vyplňována i položka seriál. Výhodou je propojení s dalšími podobnými pořady. Počet položek v rámci seriálu není omezený. V případě pořadů Krátkého filmu Praha jde zejména o kratší pohádkové bloky (např. *Krušnohorské pohádky*, *Broučci*, či *Pojďme pane, budeme si hrát*), či cyklické zpravodajské pořady (např. *Filmový zpravodaj*, *Vteřiny ve filmu*, či populární *Československý filmový týdeník*)

3.3.2 Texty

Záložka texty obsahuje výhradně textová popisná pole pro základní identifikaci pořadu. Díky těmto položkám lze zjistit vše o faktickém obsahu pořadu. Mimo to obsahuje popisná pole potřebná k umístění dramaturgických textů určených pro vysílání, či na internet. Jelikož je tato oblast pro archivní potřeby jednou z nejdůležitějších, podrobněji představím jednotlivé záložky:

- **Anotace** (Příloha č. 17) – tato položka dává dokumentačnímu pracovníkovi prostor k stručnému popisu pořadu. Informace by neměla být rozsahem nikterak dlouhá, na druhou stranu by měla informovat o stěžejních tématech obsažených v pořadu. Struktura se může u různých typů pořadu lišit. U monotematických pořadů stačí obvykle několik prostých vět (rozmezí cca 2-10). U pořadů věnujících se několika tématům, může být anotace rozčleněna na odstavce, či odrážky (lepší přehlednost).

Anotace může dále obsahovat informace o příčinách vzniku, či o zapojení konkrétních osob do natáčení. Dokumentační pracovník nemusí tyto informace vymýšlet sám, ale v řadě případů se může inspirovat z jiného zdroje (v těchto případech je vhodné uvést zdroj – např. Oficiální text distributora). V případě popisovaného projektu je vhodným zdrojem i komentář v již zmíněném seznamu Krátkého filmu Praha.

Informace by měla být podána věcně bez emociálního zabarvení. Pro osobní hodnocení, či názory dokumentačního pracovníka je jiná část karty pořadu.

- **Obsah** (Příloha č. 18) – opět se jedná o textovou položku, která může být využita různými způsoby. V rámci projektu je nejčastěji využívána jako doplněk anotace. Zpravidla obsahuje informaci o místě natáčení (obecně), čas natáčení (roky, případně jiná období) a míru využívání archivních záběrů. Čtenář by si měl okamžitě udělat obrázek, do jakého prostředí a času pořad zapadá.

- **Noticka premiéry / reprízy** – jedná se o velmi důležitou položku z pohledu přípravy televizního vysílání. Obsahuje stručnou informaci o daném pořadu, která je v případě vysílání připojována do televizního programu. Na rozdíl od anotace, kterou vidí pouze další uživatelé programu Provys, je noticka výstupním veřejným textem.

Tuto položku však nevyplňuje dokumentační pracovník, ale osoba odpovědná za nasazení pořadu do vysílání. Text je proto vyplňován až ve chvíli, kdy je naplánováno vysílání. U pořadů nezařazených do vysílacího plánu může být tato položka nevyplněna.

- **Úvodní / závěrečné záběry** – význam těchto polí nástupem digitalizace klesl, nicméně se stále jedná o zaznamenáníhodné údaje. V době, kdy byly pořady uloženy pouze na fyzických nosičích (filmové pásy, či kazety), bylo vhodné slovně popsat, jakými záběry pořad začínal a kterým končil. Ve většině případů bylo na jednom nosiči více pořadů a díky těmto údajům mohl být dohledán přesný moment začátku či konce pořadu. V současné době, kdy mají jednotlivé pořady vlastní video (přesně ohraničený začátek i konec), nejsou již tyto údaje tolik potřebné. Přesto se od jejich editace neupustilo. V současné době je kladen důraz zejména na informování o místě vložení titulků s copyrightem (zpravidla poslední záběr, ale v mnoha případech je údaj na konci úvodních titulků, či dokonce v průběhu pořadu).
- **Klíčová slova** (Příloha č. 19) – údaje obsažené v této položce zvyšují potenciál dalšího využití, či dohledání pořadu. Zcela zásadní jsou při rešeršní činnosti, která bude popsána v další kapitole. Jelikož je v programu Provys možné vyhledávat fulltextově (ve všech částech „karty“ pořadu), jsou zde převážně zapisována jen nadstavbová slova, či často využívaná synonyma stěžních slov. Obecně platí, že není třeba zapisovat slova obsažená v jiných textech. Docházelo by k zbytečné duplikaci a tím i neefektivnosti. Zcela zásadní je v tomto případě přístup konkrétního dokumentačního pracovníka.

- Příklad z praxe - v pořadu o brněnských šalinách je vhodné do klíčových slov zapsat nadstavbový pojem „kolejová doprava“ a zároveň synonymum „tramvaj“ (pravděpodobněji vyhledávanější

pojem). Naopak slovo „šalina“ není třeba zapisovat, protože se jeho výskyt předpokládá v anotaci, noticce atd.

- **Copyright** (Příloha č. 20) – v případě popisovaného projektu se jedná o velmi důležitou položku. Dokumentační pracovník do této položky zapisuje přesné znění údajů spojených s copyrightem. Kromě mezinárodně uznávané značky ©, roku a přesného názvu instituce lze připojit i další informace. Převážně se jedná o slovní spojení „Pro XY vyrobil...“, či „Vyrobeno ve spolupráci s XY...“. Díky této položce lze okamžitě identifikovat, kdo je vlastníkem práv k pořadu. Pokud není u pořadu copyright uveden, je i tato skutečnost do položky uvedena („Bez ©“).
- **Obrazové záběry** (Příloha č. 21) – zpravidla nejrozsáhlejší položka v rámci dokumentačního popisu. Důvodem je nejčastější důvod dohledávání archivovaných pořadů – využívání archivních záběrů ve střížích. Jedná se prakticky o podrobnější rozepsání položky „Obsah“. Jde výhradně o informace týkající se záběrů, nikoli děje. Dokumentační pracovník nerozepisuje témata rozhovorů, či externího komentáře, ale zaměřuje se pouze na popis záběrů.

Struktura popisu je podobná jako u anotace. V případě kratších, či obrazově chudších pořadů stačí zaznamenat zajímavé informace do několika po sobě jdoucích vět. U pořadů delších, s vyšším potenciálem využívání, či unikátnějších (na zvážení dokumentačního pracovníka) je vhodné zvolit popis v odrážkách, či oddělených blocích. V řadě případů mohou být jednotlivé obrazové záběry doplněny závorkou s dodatečnými informacemi (totožnost, či funkce popisované osoby, vložené archivní fotografie, či záběry, nebo aktuální časový údaj atd.).

Jelikož je každý pořad z fondu Krátkého filmu Praha unikátní, nelze jednoznačně zvolit unifikovaný popis. Míra popisu tak vždy záleží na rozhodnutí a zkušenostech dokumentačního pracovníka.

3.3.3 Pořad

Záložka Pořad obsahuje hlavní kategorizaci a popis pořadu dle interních předpisů České televize. Z pohledu dokumentačního pracovníka přiblížím zejména pravou část záložky. V levé části jsou zobrazeny údaje, které blíže popíšu v následující odrážce (Podíly a užití).

Informace uvedené v pravé části obsahují několik druhů odlišných údajů, rozdělím je proto na dvě části. První část obsahuje položky nutné k možnému přihlášení pořadu do vysílání, či některé zásadní informace neobsažené v hlavičce (Příloha č. 22a).

- **Rok vzniku** – jde o rok vzniku záznamu v databázovém systému, respektive rok přiřazení IDEC v programu Provys (nutná shoda posledního dvojčíslí s druhým a třetím znakem v IDEC). Nemusí jít o rok natočení.
- **Rok vzniku originálu** – tento údaj informuje o skutečném roku vzniku pořadu (shodný s copyrightem).
- **Plánovaná / Celková stopáž** – údaj o délce pořadu. První položka může být odlišná od skutečnosti, protože obsahuje údaj zapsaný z jiného zdroje (seznam Krátkého filmu Praha, obal nosiče atd.). Jde tedy o nepotvrzený odhad. Tato položka je však zpětně editovatelná a může být opravena dle skutečnosti. Druhá položka obsahuje skutečnou délku zdokumentovaného záznamu. Údaj je vepsán automaticky a nelze ho měnit.
- **Způsob přihlášení** - základní rozdělení pořadů mezi registrované, neregistrované, upoutávky, reklamy, ukázkové tituly apod. Jde o interní informaci o druh pořadu. V případě pořadů z Krátkého filmu Praha jde výhradně o registrované pořady (vhodné k vysílání). Výběr je prováděn z číselníku.
- **Skartační znak** – položka odpovídající archivnímu zákonu. Informuje o způsobu nakládání s pořadem. Číselník obsahuje tradiční trojici možností (archivace, výběr, či skartace).

- **Typ akvizice** – údaj o původu daného pořadu. Toto rozdělení určuje, zda je možné pořad využívat bez omezení (vlastní výroba), či zda musí existovat licence opravňující jeho další využívání (nákup). V případě pořadů Krátkého filmu Praha jde o položku tzv. „Nákup domácí“. Další použití pořadu je sice možné, ale až po provedení několika dalších kroků v dalších částech karty.

Druhou část tvoří informace, umožňující kategorizování pořadu. Dokumentační pracovník zde dle svého uvážení vybírá z několika rozbalovacích číselníků, obsahující kategorie a podkategorie „škatulkující“ pořad. Na výběr jsou číselníky vytvořené interně Českou televizí:

- **Programový typ** – údaj o jaký typ pořadu jde (např. dramatický, dokumentární, zpravodajský, sportovní, reklamní, náboženský, vzdělávací atd.).
- **Forma** – způsob natočení pořadu (např. dokument, drama, epos, fejeton, komedie atd.)
- **Obsah (typologie)** – nejdůležitější položka, protože označuje jeden pojem, který nejlépe vystihuje pořad (např. ekonomika, historie, kultura, sport, politika atd.)
- **Cílové skupina** – povětšinou nevyplněné (bez věkového omezení). Pokud je však pořad cíle na konkrétní skupinu, může být vyplněno (např. děti, jen pro dospělé, důchodci, vojáci, vysokoškoláci atd.)

... a číselník dodaný Evropskou vysílací unií (Příloha č. 22b), který lze zobrazit zaškrtnutím checkboxu s názvem **EBU**. Evropská vysílací unie (EBU) je evropské sdružení převážně veřejnoprávních, ale i komerčních rozhlasových a televizních stanic, založené 12. února 1950 se sídlem ve švýcarské Ženevě.⁶⁷

- **Programový typ EBU** – podrobněji rozepsaný číselník jako u programového typu ČT (např. dokumentární pořad \ vědy, dokumentární film \ cestopis, dramatický pořad \ film atd.)
- **Forma** – obdoba číselníku ČT s mírně odlišnými položkami

⁶⁷ *Wikipedie: otevřená encyklopedie* [online]. 2015 [cit. 2016-03-13]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Evropsk%C3%A1_vys%C3%ADlac%C3%AD_unie.

- **Obsahová typologie EBU** – opět nejzásadnější položka s cca stovkou do detailu rozepsaných pojmů. Množství variant umožňuje dokumentačnímu pracovníkovi označit opravdu nejbližší oblast spjatou s pořadem (např. skutečnost \ sport \ lyžování \ skoky na lyžích).
- **Cílová skupina EBU** – obdoba číselníku ČT s mírně odlišnými položkami

3.3.4 Podíly a užití

Tato záložka obsahuje několik dalších podzáložek, které ukazují seznam podílů na pořadu (všech včetně napojených na střihy, užití díla nebo vstupy scénosledu), seznam střihů z jiných pořadů (ukázek, archivních pořadů, vlastních pořadů apod.), seznam užitých děl a seznam všech práv k užití (napojených na podíly, střihy a užitá díla). Z pohledu popisovaného projektu zmíním tu nejzásadnější:

- **Podíly** – do tohoto tabulkového formuláře (Příloha č. 23) musí dokumentační pracovník uvést veškeré podílníky a instituce spjaté s pořadem. Zaprvé se jedná o výrobní štáb (režie, scénář, kamera, dramaturgie, vedoucí výroby atd.), dále herce (ať již jsou přímo v obraze, či jen jako hlas externího komentáře) a odborné pracovníky zapojené do vzniku pořadu (odborná spolupráce). Základním zdrojem informací jsou úvodní, či závěrečné titulky pořadu.

Pokud dokumentační pracovník vyhodnotí, že jsou tyto informace nedostatečné, musí je zjistit jinak. Vodítkem může být opět seznam dodaný Krátkým filmem Praha. Další možností je nahlédnout do veřejně dostupných webových filmových databází typu Československá filmová databáze⁶⁸, či Filmová databáze⁶⁹, či do internetových encyklopedií typu Wikipedia⁷⁰. I zde lze občas dohledat informace o hledaných pořadech. Jelikož se ale jedná o veřejně editovatelné stránky, je vhodné ověřovat nalezené informace.

⁶⁸ CSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze [online]. Praha: POMO Media Group s.r.o., 2016 [cit. 2016-03-13]. Dostupné z: www.csfd.cz

⁶⁹ FDb.cz: Filmová databáze [online]. Praha: Filmová databáze s.r.o., 2016 [cit. 2016-03-13]. Dostupné z: <http://www.fdb.cz/>

⁷⁰ Wikipedie: otevřená encyklopedie [online]. 2015 [cit. 2016-03-13]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org>

V neposlední řadě je možné čerpat i z osobních znalostí kolegů z SPF, či dalších oddělení.

Samotné zanesení jmen podílníků do tabulky probíhá přes existující rejstřík podílníků. Dané jméno je porovnáno s již existujícími záznamy (Příloha č. 24) a vybráno dle uvážení dokumentačního pracovníka. Pokud hledaný záznam neexistuje, může být vytvořen nový záznam, který bude v nabídce i pro budoucnost. Důvodem existence rejstříku je zrychlení procesu zavádění podílníků do tabulky a zejména možnost dohledání všech pořadů, v kterém hledaný podílník figuruje. Tato, zdánlivě nepodstatná funkce má několik významů – statistický (pracovního vytížení v rámci skupiny dalších osob stejné profese), rešeršní (možnost plnění přání badatelů hledají například všechna dostupná díla kameramana XY), či právní (vypracovávání podílových listů pro vyplácení honorářů).

Po nalezení, či založení podílníka je k záznamu přiřazen typ podílu, neboli funkce (role). Dokumentační pracovník opět vybírá z existujícího rejstříku. Každá role má svou unikátní zkratku (např. HLKAM = hlavní kameraman, či VV = vedoucí výroby atd.)

Zadruhé je nutné uvést dvě instituce spojené s pořadem – Krátký film Praha a Českou televizi. U krátkého filmu je povinně přiřazen typ podílníka „Výrobce pořadu s copyrightem“ (zkratka VYRCE) a u České televize typ „Uživatel nevýhradní“ (UZNEVY). To znamená, že právy k pořadu disponuje Krátký film, nicméně že Česká televize má povolení k jejímu využívání. Tyto položky musejí být dále opatřeny informací o právu k užití, k čemuž se vrátím v dalším bodu.

3.3.5 Licence

Každý pořad, který nebyl vyroben Českou, případně Československou televizí může být vysílán, či jinak využíván pouze tehdy, je-li k němu připojena licence. Záložka Licence zobrazuje seznam licencí zajišťujících vysílací práva k pořadu a dále

omezení nakládání práv s pořadem vyjádřená vysílacími a prodejními blokacemi. V případě popisovaného projektu vychází obsah licence ze smlouvy mezi Českou televizí a Krátkým filmem Praha. V detailu licence musí proto dokumentační pracovník vyplnit tři zásadní položky (Příloha č. 25):

- **Stav** - aby mohla být licence považována za aktuální, musí být z číselníku vybrána položka *V (platná)*. Tento údaj se poté zobrazí přímo v seznamu licenci a potvrzuje platnost licence. V nabídce jsou dále možnosti *A (požadavek)*, *I (neplatná)*, *P (plánovaná)* a *S (prodaná)*.
- **Platnost** – doba trvání platnosti licence musí být jednoznačně vyplněna. Ze smlouvy mezi institucemi vyplývá, že začátek platnosti smlouvy (a tudíž i licence) je považováno datu 1. 1. 2013. Délka platnosti smlouvy není v textu ukotvena, je proto třeba zaškrtnout checkbox s dovětkem *Neomezeno*, čímž se eliminuje nutnost označení konce platnosti licence.
- **Podmínky** – toto textové pole je určeno k vepsání vzkazu pro potenciální uživatele díla. V případě projektu je vložen text upozorňující na existenci platné smlouvy mezi institucemi. Jelikož je tato informace z pohledu projektu zcela zásadní, uvedu zde celé, nezkrácené znění textu: „*Podle smlouvy mezi Krátkým filmem a Českou televizí (uzavřené v listopadu 2013) s platností od 1. 1. 2013 má Česká televize právo na množstevně i časově neomezené užití celého pořadu nebo jeho částí za paušální platbu s povinností kvartálního hlášení užití*“.⁷¹ Povinností osob využívající pořad opatřený touto licencí, je informovat se o znění smlouvy a řídit se jí.

Obdobné informace o existenci smlouvy musejí být uvedeny ještě v jedné části karty pořadu. Konkrétně u dvou položek v seznamu podílníků. V detailech podílů *České televize a Krátkého filmu Praha* musí být připojen záznam *Práva k užití*. I zde je nutné vyplnit údaj o začátku platnosti smlouvy, časové neomezenosti a připojena již zmiňovaná informace o existenci smlouvy. Každý uživatel díky těmto informacím vidí, k jakým položkám se daná licence váže.

⁷¹ Text byl po vyhodnocení již dříve zmíněné smlouvy mezi Českou televizí a Krátkým filmem Praha dodán právním oddělením ČT.

3.3.6 Vysílání + Verze/Záznam

Poslední záložky relativně důležité z pohledu projektu, zmíním pouze okrajově. Nejedná se o informace, které by mohl dokumentační pracovník editovat a tudíž přímo ovlivnit. Jejich obsah však musí znát a využívat.

- **Vysílání** – v této záložce jsou zobrazeny údaje o veškerých uskutečněných, či plánovaných reprízách pořadu. U nově zavedených pořadů se většinou jedná o plán, či prázdná pole, zajímavější informace však lze zjistit u pořadů, které již Česká televize vysílala dříve. Vedoucí projektu má možnost zjistit, kolikrát byl pořad vysílán před uzavřením smlouvy mezi institucemi. Tato informace mu může být nápomocná při objednávání dalších podobných pořadů.
- **Verze/Záznam** – jedná se o seznam nosičů, či záznamů obsahující daný pořad. Dokumentační pracovník má okamžitý přehled, v kolika verzích je daný pořad k dispozici. V rámci projektu jde zejména o dva druhy – fyzické médium (optický disk XDCam, či digitální kazeta DigiBeta) a virtuální záznam uložený na serveru. Druhý typ umožňuje přímé přehrání záznamu. Mimo tyto dva druhy médií může seznam obsahovat i další druhy verzí. Pro projekt jsou však zásadní pouze dva výše zmíněné.

4 Zpřístupnění

Poslední kapitola se týká zpřístupnění a dalšího využití zdigitalizovaných pořadů z fondu Krátkého filmu Praha. Popisovaný projekt není navržen k pouhému zdigitalizování a archivování pořadů (prostá snaha ochránit a zachovat hodnotné audiovizuální díla do budoucna), ale především k zvýšení potenciálu využitelnosti těchto pořadů. Zásadním cílem je umožnit s danými pořady nadále pracovat a využívat je.

Jak bylo uvedeno v předchozích částech práce, zdigitalizovaný záznam se v České televizi uchovává v dvojím provedení - na fyzickém digitálním nosiči a na diskovém poli. Důvodů k zdvojení je několik. Zaprvé důvod bezpečnosti, kde záznam na fyzickém nosiči funguje jako záloha pro krajní případ, kdy by byl záznam omylem smazán z diskového pole, či by došlo k neočekávanému a nevratnému poškození souboru. Druhý a jistě zásadnější důvod je navýšení počtu možností zpřístupnění.

4.1 Zpřístupnění fyzických nosičů

Fyzické nosiče typu Digibeta, či optický disk XDCam jsou po vytvoření na prepisových pracovištích předány do Videotéky, která za ně přebírá plnou zodpovědnost. Každému nosiči je přiděleno identifikační číslo, které je uvedeno i programu Provys. Důvodem je nutnost snadné dohledatelnosti v depozitáři. Toto identifikační číslo však nemá žádnou spojitost s identifikačním číslem pořadu jako takového (IDEC). Zatímco IDEC je pro každý pořad jedinečný a neměnný, číslo nosiče informuje pouze o aktuálním místě uložení záznamu. Je proto uvedeno nikoli na úrovni pořadu (textové pole v kartě), ale přímo u konkrétní položky záznamu.

Princip přidělování čísel se řídí jednoduchou metodikou. Každé číslo nosiče určeného k uložení do Videotéky začíná číslicí 2, což je rozlišovací znak přidělený tomuto oddělení. Číslo 3 je určeno pro nosiče uložené v archivu TS Brno, číslo 4 patří TS Ostrava a číslo 5 pražskému zpravodajství, které má svou vlastní Videotéku zaměřenou výhradně na zpravodajské pořady, hrubé materiály atd. Jedná se o období

prvního čísla IDEC, které jsem popsal dříve. Následuje písmeno označující druh nosiče⁷² a na závěr čtyři až šest číslic tvořící samotné unikátní pořadové číslo.

Tyto fyzické nosiče jsou sice uloženy ve Videotéce, ale to neznamená, že by se k nim nebylo možné dostat. Videotéka naopak nabízí možnost zápůjčky na vyžádání. Fyzické nosiče si zapůjčují především výrobní štáby, které tyto externí zdroje používají jako doplňků k vlastním natočeným záběrům (zejména jako ukázky do filmů, či dokumentů). Druhou skupinou zájemců jsou externí produkce (například v případě vzniku koprodukční tvorby). Pokud je zapůjčení možné z právního a ekonomického hlediska (existence vhodné licence), Videotéka vydá daný nosič, nebo vytvoří a zapůjčí kopii. Posledním velkým odběratelem pořadů na fyzických nosičích je samotné Programové oddělení ČT, což je oddělení zabývající se plánováním a realizováním samotného vysílání. Rozděleno je na pododdělení dle jednotlivých vysílacích kanálů. Zejména starší pořady (což u pořadů dodaných Krátkým filmem Praha platí bez výjimky) se běžně vysílají přímo z XDCamů, či digitálních kazet. Zapůjčený nosič je tak možné přímo využít k vysílání.

4.2 Zpřístupnění digitálního záznamu z úložiště

Druhým typem záznamu je digitální soubor uložený na diskovém poli. Těchto polí vlastní Česká televize několik a jsou umístěny v podzemních prostorách pod hlavní budovou na Kavčích horách, či pod budovou OZ (Objekt zpravodajství). Z bezpečnostních důvodů jsou však přísně střeženy informace o konkrétním umístění, kapacitě, ochraně dat atd. Uložený záznam je samozřejmě evidován i v databázovém systému Oracle, respektive programu Provys. Existence dostupného souboru připojeného ke konkrétnímu pořadu se zobrazí v již představené záložce Verze/Záznam.

Přístup k přehrání záznamu je umožněn právě přes tento údaj. Zájemce o zhlédnutí videa spustí náhledové okno přímo v rámci programu Provys (Příloha č. 26). Náhledové video má však svá omezení. Jelikož musí být dostupné prakticky okamžitě, bylo by po technické stránce nevhodné nabízet nejvyšší formátovou kvalitu. Pro potřeby náhledu

⁷² Dlouhodobě používané značky např. V = Digibeta, XD = XDCam, G = analogová beta atd.

je proto rozlišení sníženo na hodnotu 512x384 pixelů, což odpovídá kvalitě formátu MPEG – 1. Druhým omezením je „zašpinění“ videa vloženým vodoznakem (Logo ČT + nápis *Česká televize*). Jde o ochranný prvek zamezující zneužití náhledového videa. Jelikož má k většině náhledových videí přístup prakticky každý uživatel programu Provys, mohlo by dojít k jeho úniku (sdílení na internetu, použití v jiném dílu bez koupě licence atd.). Po zašpinění riziko zneužití klesá.

Okamžitá dostupnost náhledového videa má z pohledu uživatelů veliký význam. Jak je uvedeno v předchozím odstavci, náhled je prakticky okamžitě dostupný velkému množství uživatelů. Jedinou podmínkou je nutnost využívat k prohlížení videa takovou pracovní stanicí (počítač), který má nainstalovaný program Provys a je připojena k vnitřní síti. Uživatele lze rozdělit do tří oddělených skupin.

Dokumentační pracovníci

První skupinou uživatelů jsou samotní pracovníci APF. Díky náhledovému videu mohou doplňovat veškeré popisné informace do příslušných textových polí v programu Provys. Výhodou přehrávání videozáznamu přímo v programu Provys je možnost paralelního zaznamenávání informací do karty pořadu.

Výrobní štáby

Druhou a nejpočetnější skupinou uživatelů jsou tvůrci nových pořadů, či jejich částí. Tím jsou myšleny zejména vysílací příspěvky (stříhové reportáže) publicistických, dokumentárních a zpravodajských pořadů. Náhledové video jim zde slouží jako inspirace a možnost předvýběru. Pokud se rozhodnou daný pořad využít, mají dvojnásobnou možnost zajistit si plnou kvalitu pořadu.

Buď se po tomto předvýběru obrátí na Videotéku a zapůjčí si celé vybrané pořady na fyzickém nosiči, nebo si nechají na střížnu⁷³ vyexportovat jen jejich určité části. Export esence zajišťuje buď samotná Videotéka, nebo specializované pododdělení SPF tzv. Badatelna.

⁷³ Produkční prostředí, kde vznikají nové stříhové pořady, či jejich části.

Badatelé

Třetí skupinou uživatelů jsou badatelé, mezi které patří studenti, autoři odborných publikací, zájemci o sebevzdělávání, či členové výrobních štábů. Jak uvádí ve své výukové knize PhDr. Jiřina Št'ouračová: „*Studium v badatelnách je nejběžnější formou využívání archivů.*“⁷⁴ I Česká televize proto vytvořila veřejně přístupnou Badatelnu, kam je možné se prakticky neomezeně objednat. Jelikož se v případě České televize jedná o bádání ve výrazně jiném druhu „dokumentů“, než je u běžných badatelen zvykem, je prostředí atypické. Badatelnu SPF tvoří několik stolních počítačů s nainstalovaným programem Provys a proškoleným personálem, který pomáhá badatelům orientovat se v něm. Současné využívání Badatelny shrnuje přiložená statistika v příloze práce (Příloha č. 27).

S chodem Badatelny je úzce spojena i rešeršní činnost SPF. Proškolení pracovníci (v současnosti primárně pracovnice Danuše Veselá) mají za úkol provádět informační průzkum na základě zadání uživatelů. Cílem je dohledávat a předkládat badatelům ucelené výsledky, vycházející z předem dodaného zadání. Badatelům se tak sníží okruh bádání, což vede k zrychlení badatelského procesu a rychlejšímu uvolnění pracoviště. Badatelna tím nepřímou zvyšuje svou kapacitu.

⁷⁴ ŠTOURAČOVÁ, Jiřina. *Úvod do archivnictví*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1999, 139 s. ISBN 80-210-2216-7, s. 125.

Závěr

Tato bakalářská práce je rozdělena celkem do čtyř kapitol, které na sebe různým způsobem navazují. V úvodní teoretické části jsem představil obě instituce i smluvní vztahy mezi nimi a nabídl jsem i teoretické informace o samotném procesu digitalizace, či o využívaných analogových a digitálních nosičích. V dalších částech práce jsem konkrétně popsal celý projekt – od výběru vhodných pořadů, přes vznik digitálních kopií až po dokumentaci obsahu a zmínce o možnostech praktického využití. Práce dále obsahuje stručnou anotaci, přehled klíčových slov, seznam použité literatury a v neposledním případě i množství obrazové přílohy. Značná část příloh je tvořena obrazovým zachycením popisných polí v aplikaci Provys. Jelikož se nejedná o veřejně přístupné prostředí, chtěl jsem pro potřeby lepšího zorientování v problematice alespoň umožnit náhled tímto způsobem.

Mým hlavním cílem bylo představit a popsat proces, jakým způsobem se do digitálního fondu České televize dostávají, plně zdokumentované, unikátní audiovizuální pořady vyrobené podnikem Krátký film Praha v období mezi lety 1947 až 1999. Při psaní jsem vycházel z bohatých osobních zkušeností a zejména z informací od kolegů, působících na specializovaných pracovištích České televize. S čerpáním informací z interního prostředí jsem však narazil na zásadní problém. Řada důležitých informací je podrobena utajení a proto jsem nemohl o těchto skutečnostech naplno informovat.

Dále jsem čerpal z veřejných tištěných, či internetových zdrojů. Jak jsem však předpokládal, na dané téma v současnosti zatím neexistuje příliš mnoho tradiční literatury a musel jsem proto vycházet spíše z metodických materiálů, či odborných manuálů umístěných v internetovém prostředí. I přesto se domnívám, že jsem si o dané problematice zajistil dostatečné množství informací.

Za jeden z nejzásadnějších poznatků zjištěných během psaní této práce považuji zjištění, že nejdůležitější částí celého projektu není samotný proces digitalizace pořadů, ale zejména dokumentace obsahu. Sebekvalitněji zdigitalizované audiovizuální dílo by nemělo význam, pokud by k němu nebyl poskytnut kvalitní dokumentační popis. Při vyhodnocování přínosu pro potřeby České televize jsem zjistil, že právě kvalita

dokumentace je pro badatele, či další uživatele zcela zásadní. U takto historických pořadů jsou ochotni tolerovat případné technické nedostatky, či již zaostalejší obrazový formát, ale musí bezpodmínečně znát téma, obsah a využití obrazové záběry. Za velmi důležité považují i zaznamenání jmen a funkcí autorů, či účinkujících.

Přestože měla tato bakalářská práce za cíl spíše popsat současný stav, a nezbylo příliš prostoru pro navrhování a analyzování případných zlepšení, přeci jen bych na závěr rád zmínil několik bodů, díky kterým by mohlo dojít k zefektivnění procesu. Osobně jsem přesvědčen, že prostor k zlepšení fungování projektu existuje a je možné, aby se v krátké budoucnosti přistoupilo k změnám.

Zprvce bych navrhl zajistit zvýšení informovanosti různých oddělení ČT o existenci smlouvy a možnostech snadnějšího využívání pořadů Krátkého filmu Praha, jak pro potřebu plánování televizního vysílání, tak i pro další výrobu. V průběhu roku 2015 jsem měl možnost se dostat do kontaktu s řadou interních pracovníků České televize a zjistil jsem, že mnoho z nich o projektu neví, nebo zná jen kusé informace. Budoucím úkolem vedoucího projektu, potažmo celého oddělení SPF, by mělo být šíření této informace. Za základní způsob považuji možnost rozesílání průběžně aktualizovaného seznamu dostupných pořadů do redakcí, produkčních skupin i vybraným jedincům. Další možností by mohlo být informování o platnosti této smlouvy a o množství již dostupných pořadů ve výročních zprávách, či na interních informačních kanálech. O lepší informování externích badatelů by se mělo postarat Divácké centrum ČT.

Druhým možným zlepšením, by mohlo být otevření diskuze o zvýšení kvality výsledného digitálního formátu. Divák 21. století vyžaduje neustále dokonalejší obraz a to nejen u nové tvorby, ale i u archivních pořadů. Kromě této výtky však lze konstatovat, že po technické stránce projektu jsou postupy plně funkční a dostatečné.

Třetí bod věnuji tématu dokumentace v programu Provys. Díky dlouhodobému používání jsem si udělal dostatečný přehled o jeho přednostech, ale i drobných slabínách. Za velmi vyhovující považuji například strukturalizované prostředí, kdy je předem jasné, do jakých záložek a podzáložek patří různé druhy metadatových informací. Výsledkem je vysoká přehlednost a dohledatelnost. Mírným nedostatkem

jsou naopak omezené možnosti přehrávače náhledového videa. Uvítal bych možnost zhlédnutí videozáznamu v plné kvalitě, či možnost odstranění vodoznaku.

Při vyhodnocování informací z použité odborné literatury jsem dále zjistil, že je tento projekt v českém prostředí evidentně velmi ojedinělý a proto ho nelze srovnávat s jinými. Česká televize je (nejen) v tomto ohledu průkopníkem.

Poslední bod se týká časové náročnosti projektu. Během realizace projektu jsem vyhodnocoval rychlost jednotlivých úkonů v rámci celého procesu a zjistil jsem následovné. Množství objednaných a dodaných pořadů v rámci jedné objednávky je přímo závislé na kapacitě přepisových a digitalizačních oddělení. Ta je ale v současné době dostatečná a bylo by možné množství dodaných nosičů i zvýšit. Jako zásadní limit proto shledávám časovou náročnost samotné dokumentační činnosti v programu Provys. Sice nelze obecně stanovit, kolik času je potřeba na dokumentaci jednotlivých konkrétních pořadů⁷⁵, nicméně při současném nastavení je množství dodaných pořadů k zdokumentování jedním dokumentačním pracovníkem (vedoucím projektu) hraniční. Vzhledem k dostatečné kapacitě přepisových pracovišť bych ale navrhoval, aby bylo pořadů objednáváno a zdigitalizovááno více. Do projektu by tak ale musel zároveň vstoupit minimálně jeden další dokumentační pracovník. Množství zdokumentovaných pořadů by se tak mohlo zdvojnásobit a smlouva by byla využívána efektivněji.

Efektivitu současného nastavení projektu, nejlépe dokládá vypracovaná statistika o množství digitalizovaných a zdokumentovaných pořadů Krátkého filmu Praha pro potřeby České televize za rok 2015. Za minulý rok bylo z Krátkého filmu přivezeno a zdokumentováno celkem 456 pořadů o celkové stopáži přes 112 hodin. Z toho 71% tvořila tvorba dokumentární, zpravodajská, či populárně-naučná a 29% tvorba animovaná, či loutková (Příloha č. 28). Uvedená statistika zohledňuje pouze jeden rok projektu a je proto pouze informativní. Může však posloužit jako výchozí stav pro další roky. Vzhledem k již dříve zmíněnému počtu celkově dostupných pořadů (4625) je na první pohled jasné, že při současném nastavení by celková realizace trvala cca 10 let. Zvýšením počtu dokumentačních pracovníků (a zdigitalizovaných pořadů) by bylo možné toto období výrazně zkrátit.

⁷⁵ Dokumentační pracovník musí vždy postupovat individuálně dle tématu, stopáže, množství předem známých informací atd.

Tím se přímo dostávám k vyhodnocení posledního určeného cíle, kterým bylo představení a přiblížení celého procesu i případným zájemcům o zapojení do projektu. Jsem přesvědčen, že takto ucelená informace o fungování projektu má velký význam. Další osoby, které by chtěli potenciálně vstoupit do projektu, mají díky této práci možnost rychlejšího zorientování v problematice a na základě zjištěných informací mohou přemýšlet i o možnostech případných dalších zlepšení.

Osobně se domnívám, že představený projekt znamená pro Českou televizi značný přínos a bylo by vhodné v jeho realizaci pokračovat. Jak jsem již uvedl v úvodu práce, je velmi záslužné, že se v době 3D filmů, virtuální reality a celkově nejmodernějších technických výkřiků doby, nezapomíná ani na starší a v jistém ohledu nenahraditelné zdroje poznání. Až přestane fungovat poslední promítací zařízení, či až octový syndrom znehodnotí poslední analogový film, možná až poté se skutečně ocení, jak obrovský význam tento projekt měl.

Použitá literatura

Monografické publikace

CUBR, Ladislav. *Dlouhodobá ochrana digitálních dokumentů*. 1. vyd. Praha: Národní knihovna České republiky, 2010, 154 s. ISBN 978-80-7050-588-5.

FOLVÁRČNÝ, Jiří. *Čištění a obnova povrchových ploch filmových kopií*. In: *Z dějin rozhlasu, televize a filmu: Rozpravy Národního technického muzea v Praze*. Praha: Národní technické muzeum, 2005, 256 s. ISSN 1804-6630.

MONACO, James. *Jak číst film: svět filmů, médií a multimédií: umění, technologie, jazyk, dějiny, teorie*. 1. vyd. Praha: Albatros, 2004. Albatros Plus. ISBN 80-00-01410-6.

PROKOP, Přemysl. *Zpráva o filmovém týdeníku*. In: *Z dějin rozhlasu, televize a filmu: Rozpravy Národního technického muzea v Praze*. Praha: Národní technické muzeum, 2005, 256 s. ISSN 1804-6630.

Rozhodnutí generálního ředitele č. 76: Všeobecné technické podmínky pro pořady dodávané a vyráběné v České televizi k 1. 1. 2014. Praha: Česká televize, 2013, 11 s.

Smlouva o spolupráci při využívání audiovizuálních děl a zvukově obrazových záznamů k televiznímu vysílání a dalšímu užití. Praha: Česká televize, 2013, 7 s.

ŠTOURÁČOVÁ, Jiřina. *Úvod do archivnictví*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1999, 139 s. ISBN 80-210-2216-7.

Elektronické publikace a informační zdroje

Arnika [online]. Praha: Arnika, 2014 [cit. 2016-03-13]. Dostupné z: <http://arnika.org/tetrachlorethylen-perchlor>

CoJeCo: Vaše encyklopedie [online]. 2000 [cit. 2016-03-13]. Dostupné z: http://www.cojeco.cz/index.php?detail=1&id_desc=48958&s_lang=2&title=Kr%E1tk%FD%20film

CSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze [online]. Praha: POMO Media Group s.r.o., 2016 [cit. 2016-03-13]. Dostupné z: www.csfd.cz

Česká televize: Historie [online]. Praha, 2016 [cit. 2016-03-13]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/historie/ceskoslovenska-televize/prehistorie/>

DEDÍK, Ladislav a Peter CSORDÁS. *Metodický manuál č. 9: Metodický manuál pre zabezpečenie konverzie filmových objektov* [online]. 1. 2009 [cit. 2016-03-13]. Dostupné z: http://www.opis.culture.gov.sk/uploads/1e/4b/1e4be022a1b646344431a29bac6a8dc3/09_metodicky_manual_pre-zabezpecenie-konverzie-filmovych-objektov.pdf

DVOŘÁK, Tomáš, Karel KOUCKÝ, Jaroslav ŠULC, Jiří VICHTA a Milan VOJÁČEK. *Metodika pro vytváření bezpečnostních kopií archiválií v digitální podobě* [online]. Verze 1.0. Praha: Národní archiv, Státní oblastní archiv v Praze, 2015 [cit. 2016-03-13]. Dostupné z: <http://www.nacr.cz/G-Vyzk/metodika2015.pdf>

DCIT [online]. Praha: DCIT a.s., 2016 [cit. 2016-03-13]. Dostupné z: <http://www.dcit.cz/cs/firma/o-nas>

Encyklopedie fyziky [online]. 2016 [cit. 2016-03-13]. Dostupné z: <http://fyzika.jreichl.com/main.article/view/1521-filmovy-pas>

FDb.cz: Filmová databáze [online]. Praha: Filmová databáze s.r.o., 2016 [cit. 2016-03-13]. Dostupné z: <http://www.fdb.cz/>

FilmLight [online]. Londýn: FilmLight Ltd., 2016 [cit. 2016-03-27]. Dostupné z: <http://www.filmlight.ltd.uk/workflow/ateverystage.php>

Krátký film a.s.: O nás [online]. Praha: Krátký film Praha, 2016 [cit. 2016-03-13]. Dostupné z: <http://www.kratkyfilm.eu/onas.html>

Merging: Audio for the networking age [online]. Merging Technologies, 2016 [cit. 2016-03-27]. Dostupné z: <http://www.merging.com/products/vcube/software-packs>

Národní filmový archiv: Československé filmy do roku 1991 v digitální podobě [online]. Praha, 2016 [cit. 2016-03-13]. Dostupné z: <http://nfa.cz/cz/obchod-a-distribuce/distribuce-v-cr/filmy-v-hd/>

OPĚLA, Vladimír et al. *Digitalizace českých filmových děl: Návrh koncepce* [online]. Praha: Ministerstvo kultury ČR, 2010 [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: <http://eea.nfa.cz/wp-content/uploads/2015/03/N%C3%A1vrh-koncepce-digitalizace.pdf>

Oracle [online]. Praha: Oracle s.r.o., 2016 [cit. 2016-03-13]. Dostupné z: <https://www.oracle.com/cz/index.html>

Sbírka zákonů republiky Československé: Nařízení o organizaci filmového podnikání. In: Ministerstvo vnitra České republiky: Efektivní veřejná správa [online]. Praha: Ministerstvo vnitra, 2015, s. 60-61 [cit. 2016-03-13]. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=4/1957&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Snajdar.euweb [online]. [cit. 2016-03-13]. Dostupné z: <http://snajdar.euweb.cz/Student/009Key.htm>

Sony: For professionals [online]. Sony Electronics, 2016 [cit. 2016-03-13]. Dostupné z: <https://pro.sony.com/bbsc/home.do>

Videoprodukce: TV základy [online]. [cit. 2016-03-27]. Dostupné z: http://www.videoproduce.cz/tv_zaklady.htm

Wikipedie: otevřená encyklopedie [online]. 2015 [cit. 2016-03-13]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org>

WINTROVÁ, Irena a David BŘINČIL. *Zpráva o činnosti útvaru Archiv a programové fondy (APF) České televize za rok 2014* [online]. Praha: Česká televize, 2015 [cit. 2016-03-13]. Dostupné z: <http://img.ceskatelevize.cz/boss/document/644.pdf?v=1>

Zákony pro lidi.cz [online]. Zlín: AION CS, s.r.o., 2016 [cit. 2016-03-13]. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-483>

Audiovizuální záznamy

30 let KF. In: Československý filmový týdeník 1986/25 [zpravodajský pořad]. Praha: Krátký film Praha, 1986. 11:42 min.

Jak se dělá film [výukový film]. Režie Svatopluk BENEŠ. Praha: Krátký film Praha, 1988. 35:00 min.

Kino krátkých filmů [dokumentární film]. Režie Jiří STŘECHA. Praha: Krátký film Praha, 1989. 10:13 min.

Seznam příloh

- Příloha č. 1: Pořady určené k digitalizaci - dle roku natočení (tabulka 1 + graf 1)⁷⁶
- Příloha č. 2: Analogový pás 35 mm (obrázek 1)⁷⁷
- Příloha č. 3: Analogová kazeta Betacam SP + Digitální kazeta Digital Betacam (obrázek 2)⁷⁸
- Příloha č. 4: Optický nosič XDCam (obrázek 3)⁷⁹
- Příloha č. 5: Seznam Krátkého filmu Praha - výřez (tabulka 2)⁸⁰
- Příloha č. 6: Seznam Krátkého filmu Praha - legenda barev (tabulka 3)⁸¹
- Příloha č. 7: Elektronická objednávka pořadů z Krátkého filmu Praha (tabulka 4)⁸²
- Příloha č. 8: Předávací protokol k objednávce (obrázek 4)⁸³
- Příloha č. 9: Digitalizační jednotka Philips - BTS QADRA 4:4:4:4 (obrázek 5)⁸⁴
- Příloha č. 10: Digitalizační jednotka Philips - SDC 2001 (obrázek 6)⁸⁵
- Příloha č. 11: Digitalizační jednotka Digital Film Technology Weiterstadt - SPIRIT 2K (obrázek 7)⁸⁶
- Příloha č. 12: Korektor Filmlite - Baselite (obrázek 8)⁸⁷
- Příloha č. 13: Externí mechanika Sony - PDW-U2 (obrázek 9)⁸⁸
- Příloha č. 14: Interní směrnice ČT - Přidělování umělých IDEC (obrázek 10)⁸⁹
- Příloha č. 15: Provys - *Seznam pořadů* (obrázek 11)⁹⁰
- Příloha č. 16: Provys - *Hlavička pořadu* (obrázek 12)⁹¹
- Příloha č. 17: Provys - záložka *Texty* - podzáložka *Anotace* (obrázek 13)⁹²
- Příloha č. 18: Provys - záložka *Texty* - podzáložka *Obsah* (obrázek 14)⁹³

⁷⁶ Zdroj: tabulku a graf vypracoval autor práce Nikola Rezek; data: seznam Krátkého filmu Praha

⁷⁷ Zdroj: foto Nikola Rezek

⁷⁸ Zdroj: foto Nikola Rezek

⁷⁹ Zdroj: foto Nikola Rezek

⁸⁰ Zdroj: print screen Nikola Rezek, data: seznam Krátkého filmu Praha

⁸¹ Zdroj: print screen Nikola Rezek, data: seznam Krátkého filmu Praha

⁸² Zdroj: tabulku vypracoval autor práce Nikola Rezek; data: seznam Krátkého filmu Praha

⁸³ Zdroj: scan Nikola Rezek, data: elektronická objednávka pořadů z Krátkého filmu Praha

⁸⁴ Zdroj: foto Nikola Rezek

⁸⁵ Zdroj: foto Nikola Rezek

⁸⁶ Zdroj: foto Nikola Rezek

⁸⁷ Zdroj: foto Nikola Rezek

⁸⁸ Zdroj: <http://www.bhphotovideo.com/>

⁸⁹ Zdroj: scan Nikola Rezek, data: SPF Česká televize

⁹⁰ Zdroj: print screen Nikola Rezek, data: program Provys

⁹¹ Zdroj: print screen Nikola Rezek, data: program Provys

⁹² Zdroj: print screen Nikola Rezek, data: program Provys

- Příloha č. 19: Provys - záložka *Texty* - podzáložka *Klíčová slova* (obrázek 15)⁹⁴
Příloha č. 20: Provys - záložka *Texty* - podzáložka *Copyright* (obrázek 16)⁹⁵
Příloha č. 21: Provys - záložka *Texty* - podzáložka *Obrazové záběry* (obrázek 17)⁹⁶
Příloha č. 22: Provys - záložka *Pořad* (obrázek 18)⁹⁷
Příloha č. 23: Provys - záložka *Podíly a užití* - podzáložka *Podíly* (obrázek 19)⁹⁸
Příloha č. 24: Provys - záložka *Podíly a užití* - *Seznam podílníků* (obrázek 20)⁹⁹
Příloha č. 25: Provys - záložka *Licence* - *Detail licence* (obrázek 21)¹⁰⁰
Příloha č. 26: Provys - *Náhledové video* (obrázek 22)¹⁰¹
Příloha č. 27: Využívání badatelny v roce 2015 (tabulka 5 + graf 2)¹⁰²
Příloha č. 28: Přehled zpracovaných pořadů KFP za rok 2015 (tabulka 6 + graf 3)¹⁰³

⁹³ Zdroj: print screen Nikola Rezek, data: program Provys

⁹⁴ Zdroj: print screen Nikola Rezek, data: program Provys

⁹⁵ Zdroj: print screen Nikola Rezek, data: program Provys

⁹⁶ Zdroj: print screen Nikola Rezek, data: program Provys

⁹⁷ Zdroj: print screen Nikola Rezek, data: program Provys

⁹⁸ Zdroj: print screen Nikola Rezek, data: program Provys

⁹⁹ Zdroj: print screen Nikola Rezek, data: program Provys

¹⁰⁰ Zdroj: print screen Nikola Rezek, data: program Provys

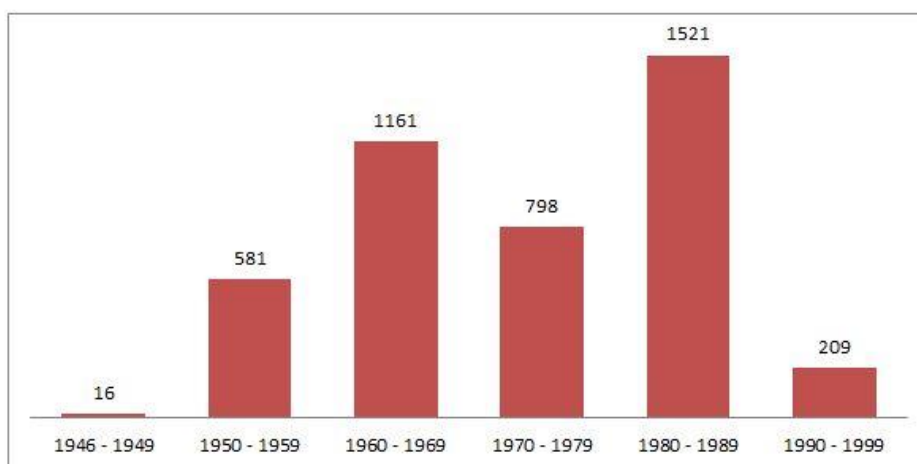
¹⁰¹ Zdroj: print screen Nikola Rezek, data: program Provys

¹⁰² Zdroj: tabulku a graf vypracoval autor práce Nikola Rezek; data: SPF Česká televize

¹⁰³ Zdroj: tabulku a graf vypracoval autor práce Nikola Rezek; data: SPF Česká televize

Přílohy

Období	Dokumentární, zpravodajská a populárně naučná tvorba	Animovaná tvorba	Celkem počet
1946 - 1949	3	13	16
1950 - 1959	532	49	581
1960 - 1969	982	179	1161
1970 - 1979	555	243	798
1980 - 1989	1282	239	1521
1990 - 1999	144	65	209

Příloha č. 1: Pořady určené k digitalizaci - dle roku natočení (tabulka 1 + graf 1)

Příloha č. 2: Analogový pás 35 mm (obrázek 1)

Příloha č. 3: Analogová kazeta Betacam SP + Digitální kazeta Digital Betacam (obrázek 2)

Příloha č. 4: Optický nosič XDCam (obrázek 3)

	A	B	C	D	E	F
1	Název filmu	Číslo filmu	R.výr.	Délka-min	čb	Heslo
1642	Nádherný koňský sen	FZ 18/80	1980	9	čb	sport
1643	Nádraží	dok. 1512	1964	8	čb	sociologie, portréty obyč. lidí
1644	Nafta	dok. 6/74	1974	15	čb	průmysl, stavebnictví, obchod, služby
1645	Nafta anebo ...	dod. 26/58	1958	5	čb	politika
1646	Náhoda v kostce	D 1166	1959	14	B	věda, technika, objevy, vynálezy
1647	Náhoda v kostce	dok. B 2	1959	14	B	věda, technika, objevy, vynálezy
1648	Náchodsko, kraj A. Jiráskova a B. Němcové	D 1271	1964	9	B	krásy Československa, cest. ruch
1649	Namaloval písnička	dok. 22/76	1976	15	B	umění - film, fotografie, video
1650	Nápady Aviatik klubu	ČFT 49/86	1986	11	B	letectví, letadla, balony
1651	Nápady členů detektivky	dok. 1680	1966	27	čb	hrané filmy, animované
1652	Naposledy	FZ 48/86	1986	11	B	sport
1653	Nár. umělec Karel Souček	dok. 25/75	1975	16	B	umění - malířství
1654	Národ sobě	dok. 1210	1959	13	B	umění - divadlo
1655	Národní divadlo	FZ 6/83	1983	11	čb	umění - divadlo
1656	Národní muzeum v Praze	VŠ 12/89	1989	10	B	umění - muzea
1657	Národní technické muzeum	FZ 49/74	1974	10	čb	umění - muzea
1658	Národní umělec Jaroslav Průcha	dod. 52/58	1958	37	čb	umění - divadlo
1659	Národní umělkyně Otylie Beníšková	dod. 39/56	1956	16	čb	umění - divadlo
1660	Narodnost dětská	dok. 1601	1965	24	čb	sociologie, portréty obyč. lidí
1661	Narozeniny	dok. 46/74	1974	15	B	sociologie, portréty obyč. lidí
1662	Narozeniny strýčka Sama	dok. 38/76	1976	19	čb	politika
1663	Nastavil jako životu zradilo	dod. 5/64	1964	15	čb	umění - divadlo
1664	Náš člověk na Havaj	dok. 1842	1969	17	B	cestopisy
1665	Náš kraj - Praha	FZ 7/86/1	1986	14	B=čb	Praha historická a současná
1666	Náše kanoistika	FZ 4/84	1984	9	čb	sport
1667	Náše pralesy	dok. 950	1956	17	B	krásy Československa, cest. ruch
1668	Náše rybníky	dok. 1037	1957	16	B	zemědělství, lesnictví, rostliny, zvířata
1669	Náš	dod. 80/60	1960	11	čb	zemědělství, lesnictví, rostliny, zvířata
1670	Náš hoší v Avignonu	FZ 5/90	1990	10	B	sport
1671	Náš v Paříži	dok. 1731	1967	27	čb	umění - hudba
1672	Navrácený hlas	dok. 744	1954	18	čb	lékařství, zdravotnictví, lázně
1673	Návrat z Angoly	ČFT 30/84	1984	14	B	politika

Příloha č. 5: Seznam Krátkého filmu Praha - výřez (tabulka 2)

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U
1																					
2																					
3																					
4																					
5																					
6																					
7																					
8																					
9																					
10																					
11																					
12																					
13																					
14																					
15																					
16																					
17																					
18																					
19																					
20																					
21																					
22																					
23																					
24																					
25																					
26																					
27																					
28																					
29																					
30																					
31																					

Legenda barev

- Zelena: Zpracováno (dostupné v DAFI, či DAF)
- Červená: Vše a nebudě (KF, nebo KAF)
- Modrá: Aktuálně objednáno z KF
- Žlutá: !!! Pořady, které zatím nejsou pod smlouvou !!!

Příloha č. 6: Seznam Krátkého filmu Praha - legenda barev (tabulka 3)

	Název	Č. dokumentu	Rok	Stopáž
1	Budoucnost	dok.27/89	1989	20
2	Čs. geologové na Kubě	D 1036	1976	14
3	Etuda pro obě ruce	dok. 16/70	1970	13
4	Gibraltar	dok. 28/77	1977	15
5	Grand Prix Brno	ČFT 31/80	1980	8
6	Kam vede zelená	dok. 23/82	1982	12
7	Kouzlo miče	dod.45/61	1961	10
8	Nechte nás kvést	dok. 1845	1969	11
9	Nejdelší let	FZ 27/82	1982	10
10	Nový příběh staré řeky	dod.67/62	1962	69
11	O kropenaté slepičce		1989	7
12	O ptáku, který dupal		1969	7
13	Očistná lázeň		1972	10
14	Panika		1978	7
15	Podvedený Pantalone		1966	13

Příloha č. 7: Elektronická objednávka pořadů z Krátkého filmu Praha (tabulka 4)

KF35ČT na 23.6.15

	Název	Č. dokumentu	Rok	Stopáž
✓	1 Budoucnost	dok.27/89	1989	20
✓	2 Čs. geologové na Kubě	D 1036	1976	14
✓	3 Etuda pro obě ruce	dok. 16/70	1970	13
✓	4 Gibraltar	dok. 28/77	1977	15
✓	5 Grand Prix Brno	ČFT 31/80	1980	8
✓	6 Kam vede zelená	dok. 23/82	1982	12
	7 Kouzlo míče NENÍ	dod.45/61	1961	10
✓	8 Nechte nás kvést	dok. 1845	1969	11
✓	9 Nejdelsí let	FZ 27/82	1982	10
✓	10 Nový příběh staré řeky 1,2,3	dod.67/62	1962	69
✓	11 O kroupaté slepičce PROJ.		1989	7
✓	12 O ptáku, který dupal REZ. LUDVÍK KADLEČEK	FJG	1969	7
✓	13 Očistná lázeň PROJ.		1972	10
✓	14 Panika SKLAD		1978	7
✓	15 Podvedený Pantalone REZ. LADISLAV GAPEK	KLF	1966	13

DP

KOPIE NENÍ NFA

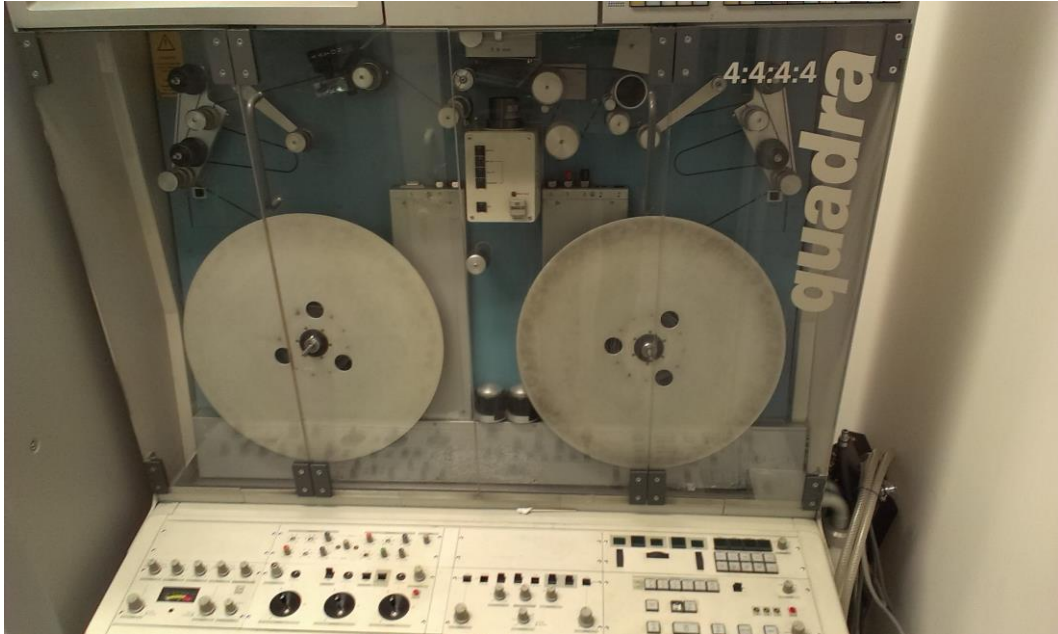
KOPIE NENÍ NFA

příjemno: 30.6.15
P. H.

vraťeno: 15.7.15
P. H.

celkem: 14 x 35 min
+ 2 x 30 s
z mihyka

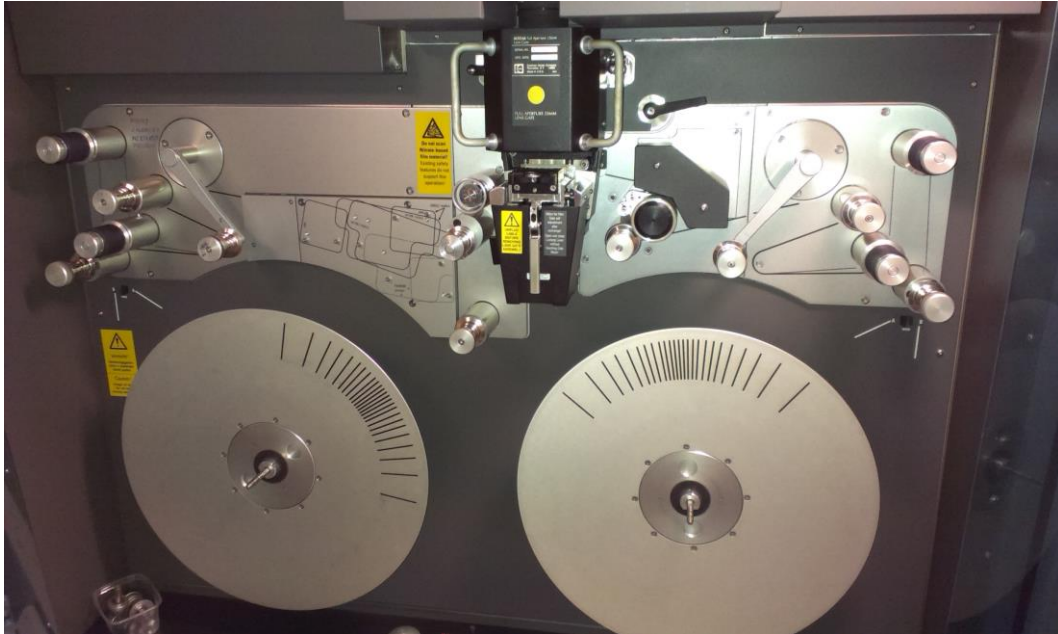
Příloha č. 8: Předávací protokol k objednávce (obrázek 4)

Příloha č. 9: Digitalizační jednotka Philips - BTS QADRA 4:4:4:4 (obrázek 5)

Příloha č. 10: Digitalizační jednotka Philips - SDC 2001 (obrázek 6)

**Příloha č. 11: Digitalizační jednotka Digital Film Technology
Weiterstadt - SPIRIT 2K (obrázek 7)**

Příloha č. 12: Korektor Filmlite - Baselite (obrázek 8)

Příloha č. 13: Externí mechanika Sony - PDW-U2 (obrázek 9)

Interní směrnice pro informatiku OAPF

PŘIDĚLOVÁNÍ UMĚLÝCH IDENTIFIKAČNÍCH ČÍSEL

Pro zpřesnění evidence a lepší identifikaci pořadů se s okamžitou účinností zavádí **umělé identifikační číslo**.

Umělá identifikační čísla budou přidělována pořadům připravovaným do vysílání, která nemají výrobní čísla, a to:

1. pořadům vytvořeným v archivu sestřihem z více pořadů;
2. pořadům, které mají pouze přepisové číslo (99...), a původní neexistuje;
3. pořadům, které nemají uvedené výrobní číslo a nepodaří se zjistit původní výrobní číslo.

Umělé identifikační číslo je tvořeno z těchto položek:

2XX	531	3XXXX/0000
21	XX	
531		
3XXXX		
XXXX		

studio Praha
rok vzniku pořadu; pořad není, uvede se 11
středisko (archiv)
výrobní číslo; řada 30000-39999
číslo dílu (u vícedílného pořadu)

příklad: 267 531 30909/0001
(1. díl vícedílného pořadu vzniklého v roce 1967)

211 531 31909/0001
(1. díl vícedílného pořadu bez zjištěného roku výroby)

Povinnosti dramaturga při popisu pořadu, který chce zařadit do vysílání (případně objednat přepis) je zjistit původní IDEC v případě, že původní IDEC

- neexistuje
- není zjištěitelné
- existuje pouze číslo přepisové (99...),

obráť se na pracovníka informatiky, který přidělí pořadu umělé IDEC.
Při objednávce přepisu se musí nově přidělené umělé IDEC uvést již na objednávce

1

Evidenci a přidělování nových ident.čísel provádí Jana Petrášková, KH/2357. Povinností pracovníka, který eviduje a přiděluje IDEC, je písemně oznámit zašnu i nové číslo videotéky.

Vzor formuláře pro oznámení nového IDEC do videotéky:

Hlášení o přidělení umělé vytvořeného identifikačního čísla

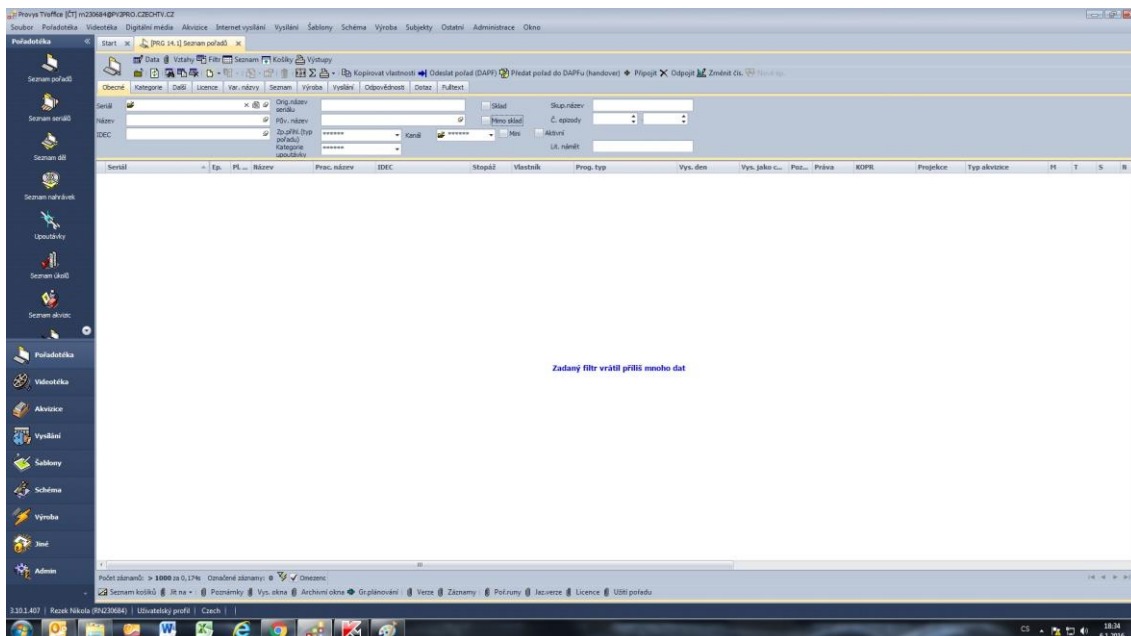
Název pořadu.....
Název seriálu.....
Číslo TNZ/pokud je známo/.....
Přidělené IDEC.....
Datum: Podpis:

V Praze dne 18.12.1991

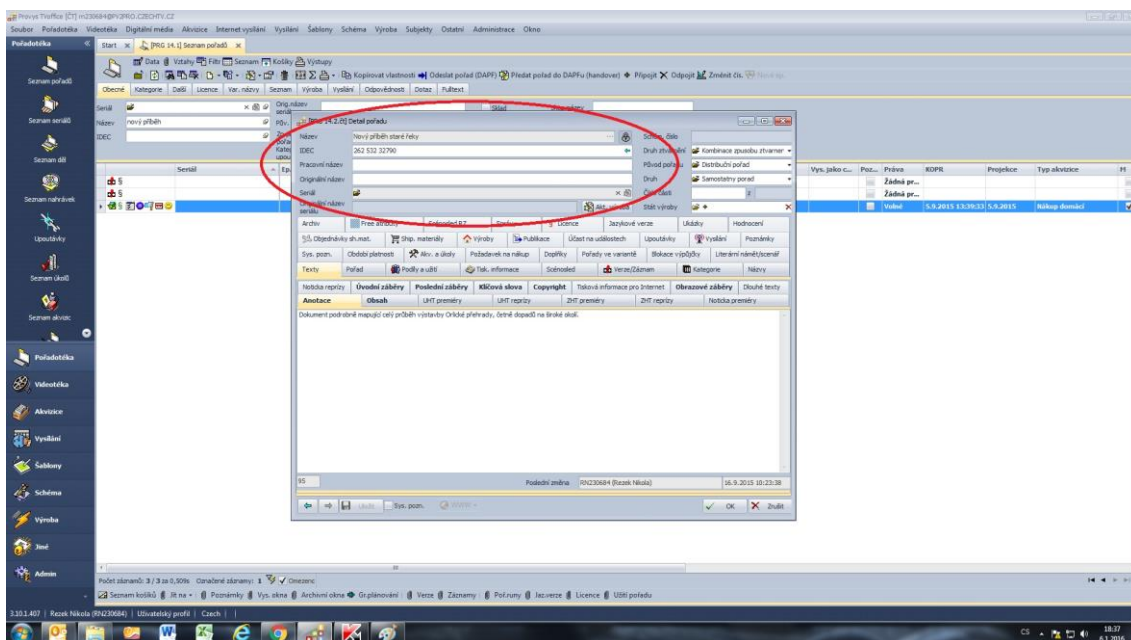
Vít Charous
vedoucí OAPF

2

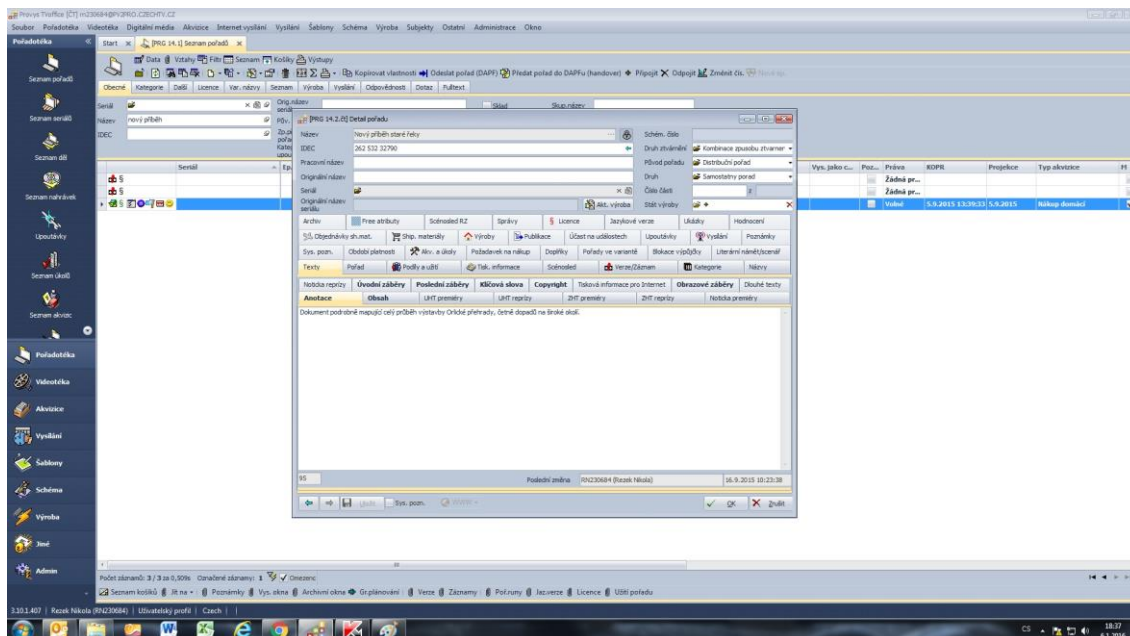
Příloha č. 14: Interní směrnice ČT - Přidělování umělých IDEC (obrázek 10)

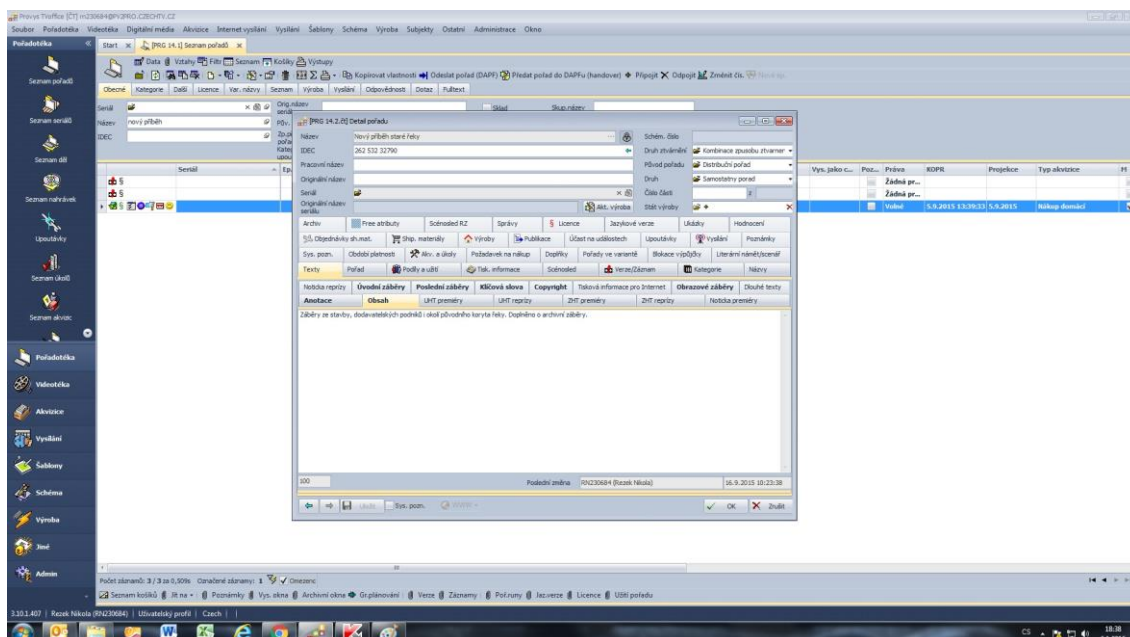
Příloha č. 15: ProVys - *Seznam pořadů* (obrázek 11)

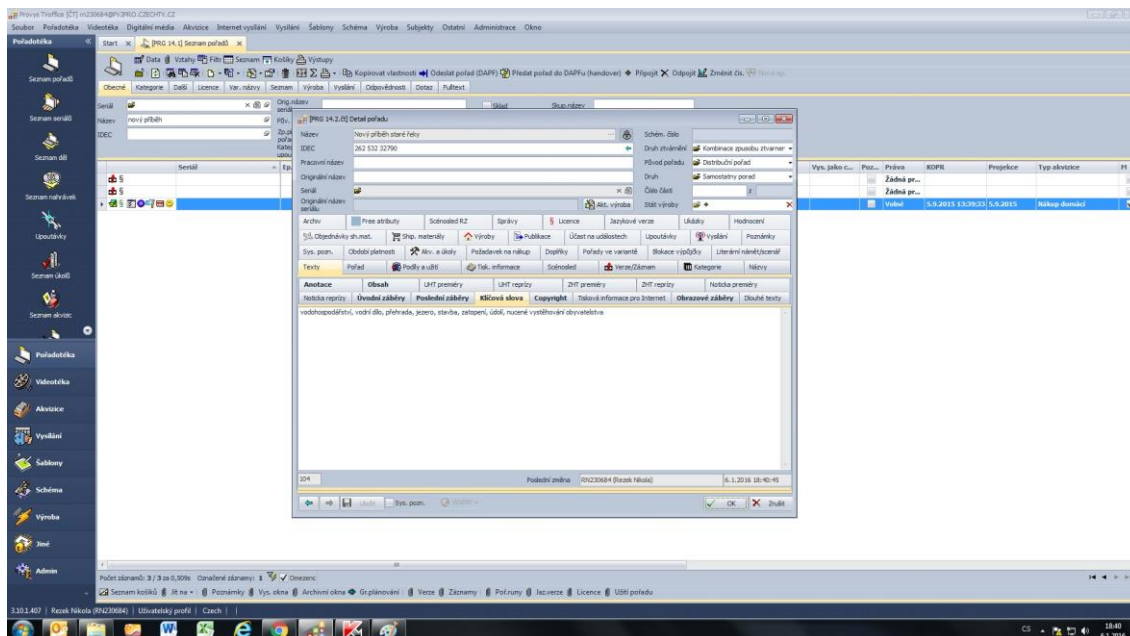
Příloha č. 16: ProVys - *Hlavička pořadu* (obrázek 12)

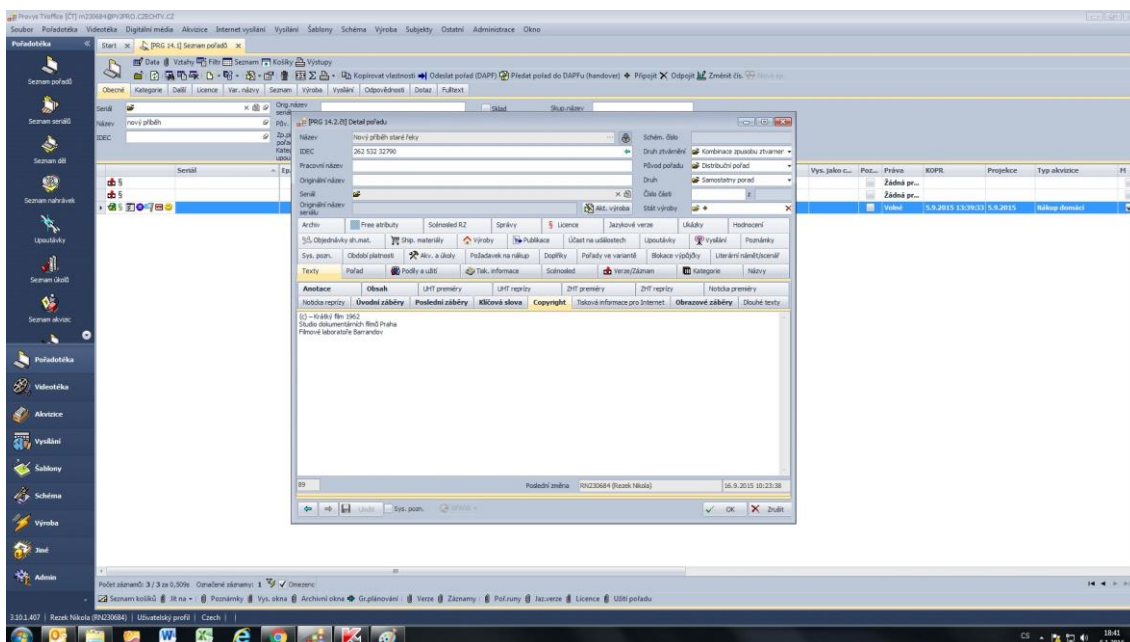
Příloha č. 17: Provis - záložka *Texty* - podzáložka *Anotace* (obrázek 13)

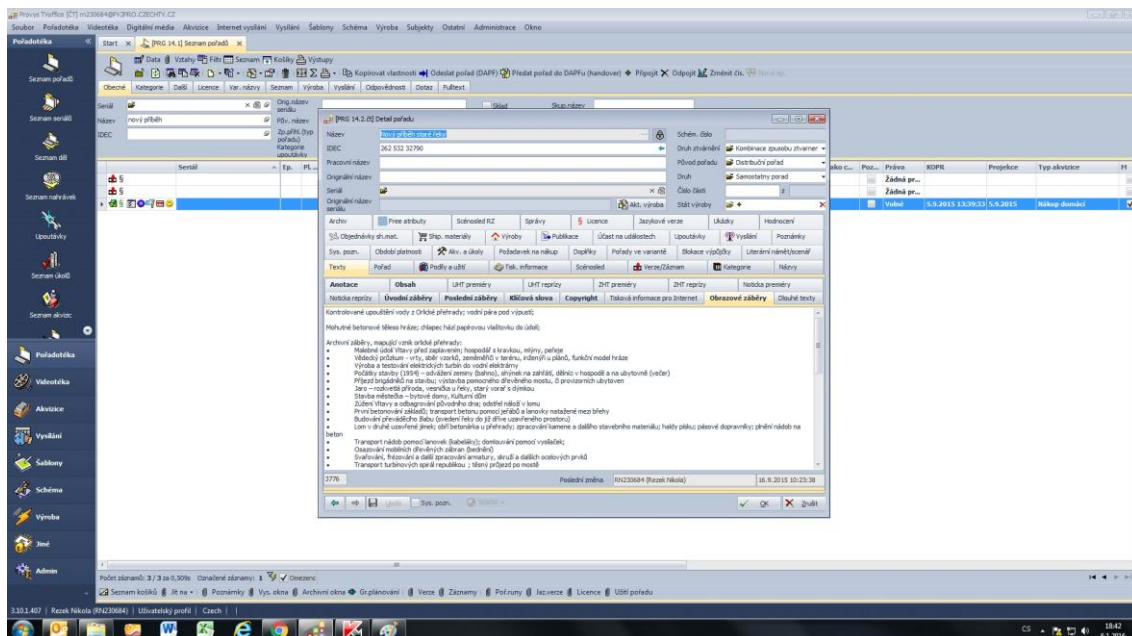
Příloha č. 18: Provis - záložka *Texty* - podzáložka *Obsah* (obrázek 14)

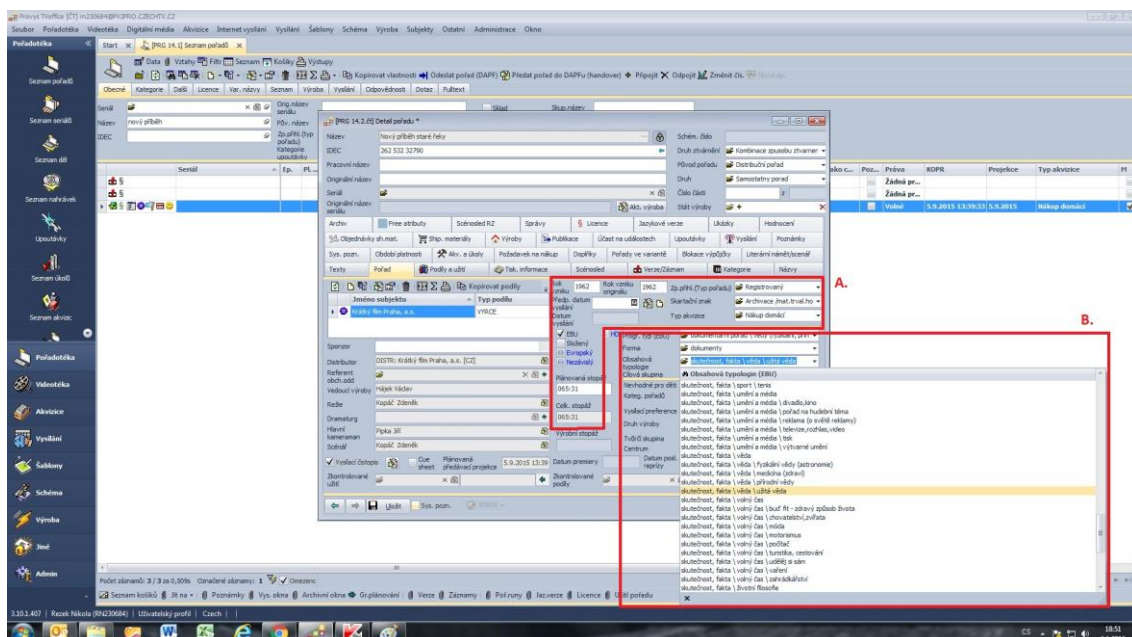
Příloha č. 19: Provis - záložka *Texty* - podzáložka *Klíčová slova* (obrázek 15)

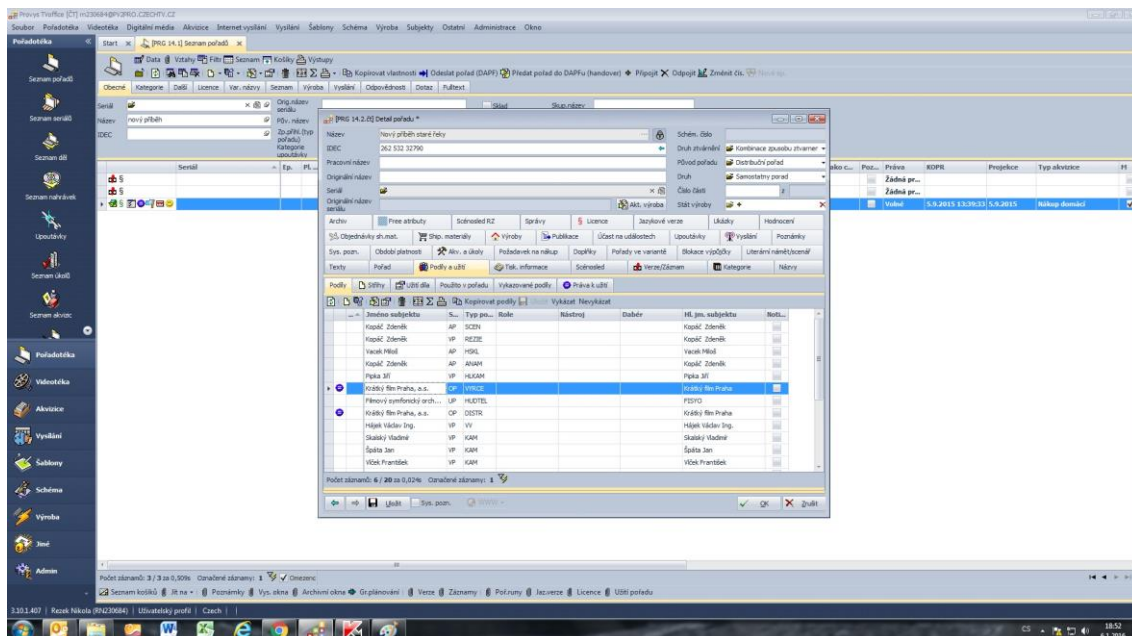
Příloha č. 20: Provis - záložka *Texty* - podzáložka *Copyright* (obrázek 16)

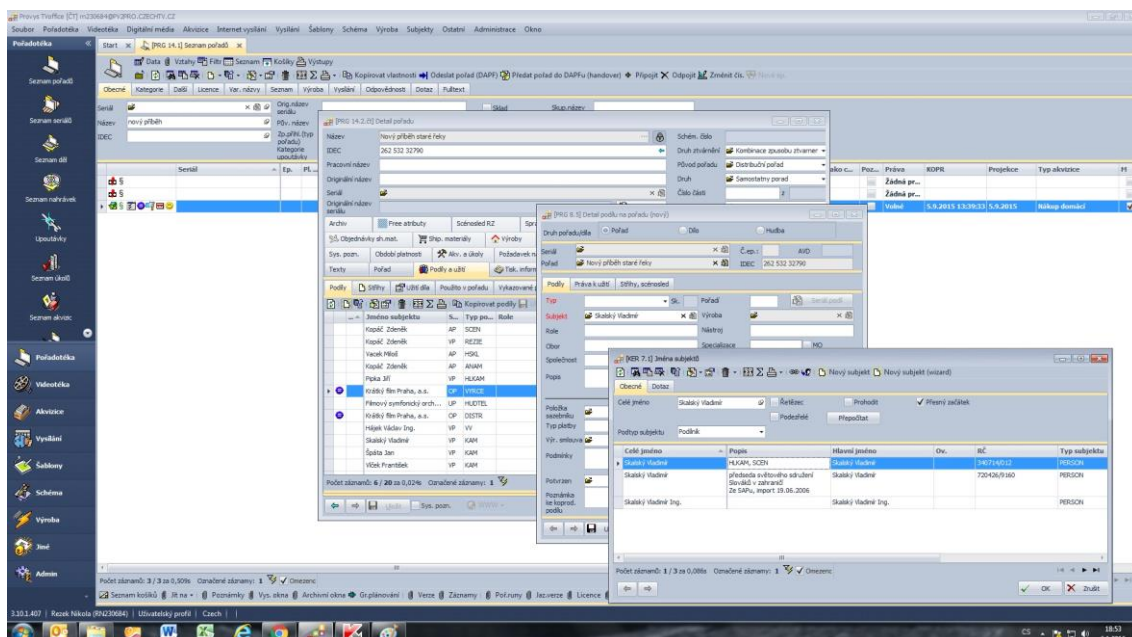
Příloha č. 21: Provis - záložka *Texty* - podzáložka *Obrazové záběry* (obrázek 17)

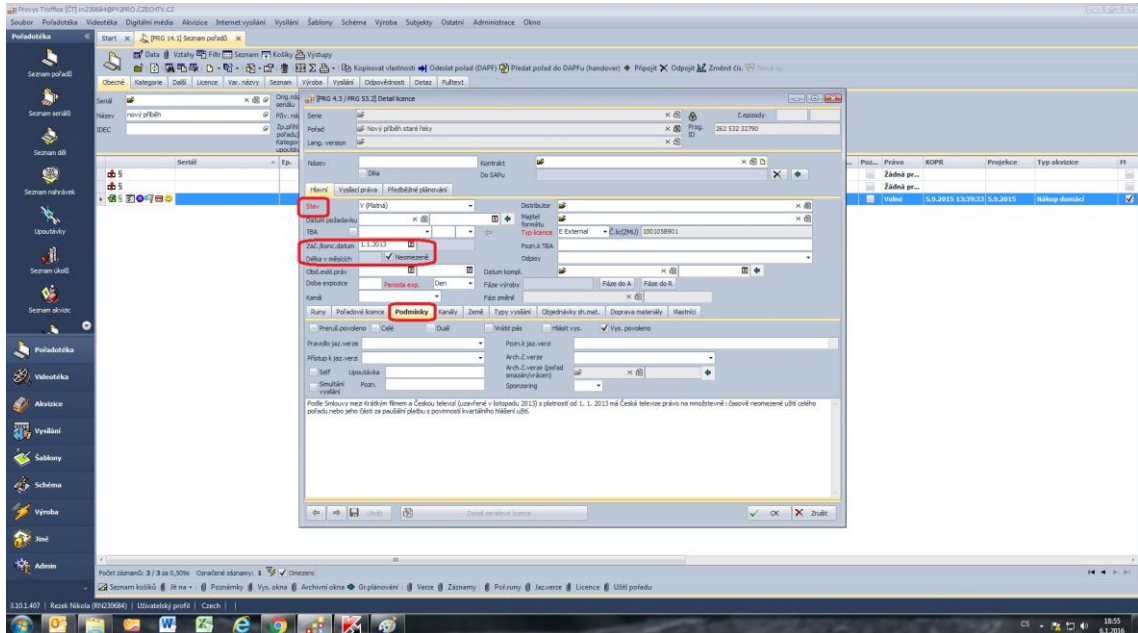
Příloha č. 22: Provis - záložka *Pořad* (obrázek 18)

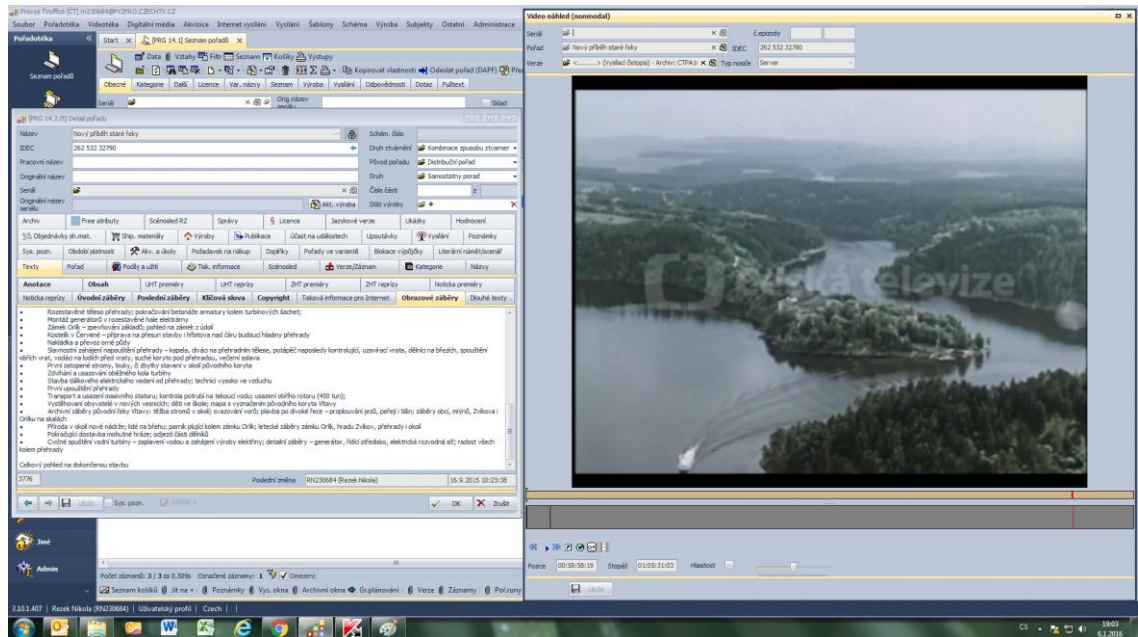
Příloha č. 23: Provis - záložka *Podíly a užít* - podzáložka *Podíly* (obrázek 19)

Příloha č. 24: Provis - záložka *Podíly a užít* - *Seznam podílníků* (obrázek 20)

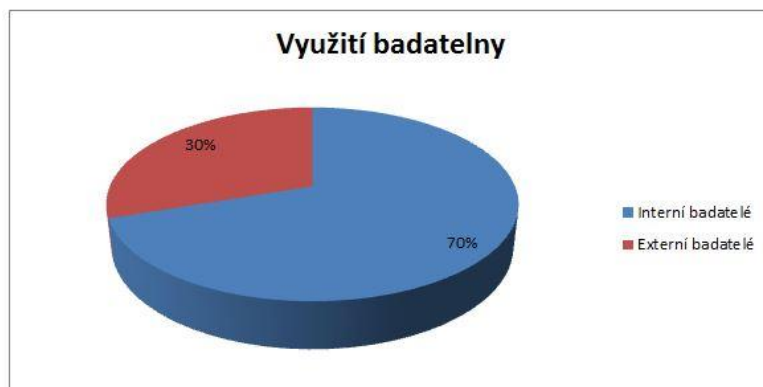

Příloha č. 25: ProVys - záložka Licence - Detail licence (obrázek 21)

Příloha č. 26: ProVys - Náhledové video (obrázek 22)

2015	Interní badatelé	Externí badatelé	Celkem počet
leden	43	14	57
únor	49	25	74
březen	51	30	81
duben	66	24	90
květen	48	17	65
červen	23	8	31
červenec	33	14	47
srpen	43	20	63
září	51	12	63
říjen	58	23	81
listopad	46	30	76
prosinec	43	23	66
	554	240	794

Příloha č. 27: Využívání badatelny v roce 2015 (tabulka 5 + graf 2)

2015	Dokumentární, zpravodajská a populárně naučná tvorba	Animovaná tvorba	Celkem počet	Celkem stopáž
leden	26	3	29	6:59:34
únor	20	2	22	4:15:19
březen	23	25	48	9:08:10
duben	22	12	34	7:00:18
květen	77	30	107	33:34:03
červen	20	13	31	5:58:47
červenec	7	4	11	2:32:46
srpen	11	4	15	3:59:04
září	42	16	58	14:02:41
říjen	12	5	17	2:38:43
listopad	19	3	22	5:11:47
prosinec	47	15	62	17:24:41
	326	132	456	112:45:53

Příloha č. 28: Přehled zpracovaných pořadů KFP za rok 2015 (tabulka 6 + graf 3)